

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ'.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησία. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδοῦ Σταδίου 32.

31 Μαΐου 1887

ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α'.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους . . . (περιττόν νὰ ὀρίσω ἀκριβῶς τὴν χρονολογίαν), ἐπεχείρησα, χάριν ἀναρρώσεως, περιοδεῖαν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Ἀνελάμβανα ἐκ νόσου ὀξείας, οἱ δὲ ἰατροὶ ἐθεώρησαν τὴν ἀλλαγὴν ἀέρος καὶ τρόπου ζωῆς ὡς τὸ καλλίτερον μέσον πρὸς ἀνάκτησιν τῶν προτέρων μου δυνάμεων. Τὸ κατ' ἐμέ, πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς Κυκλάδας, ὥστε οὐδέποτε ἤκουσα καὶ παρεδέχθην συμβουλὴν ἰατρικὴν μετὰ τσαύτης εὐχαριστήσεως.

Ἡ μήτηρ μου, μὴ δυναμένη νὰ μὲ συντροφεύσῃ ἢ ἰδίᾳ, ὡς ἤθελεν, ἐπέμεινε εἰς τὸ νὰ συνοδευθῶ ἀπὸ ἄνθρωπον τῆς ἐμπιστοσύνης της. Ἐπρωτίμων τῇ ἀληθείᾳ νὰ εἶμαι μόνος, ἀλλὰ δὲν ἠδύναμην νὰ τὴν παρακούσω, οὔτε ἤθελα νὰ τὴν δυσαρεστήσω, καὶ ἀπεφασίσθη ὅτι θὰ συνταξειδεύσω μὲ τὸν ἐξάδελφόν μου Νίκου Μαιμᾶν. Ὁ Νίκος ἦτο κατὰ δύο μόλις ἔτη πρεσβύτερός μου, ὥστε δὲν ὑπεγόρευσε εἰς τὴν μητέρα μου τὴν ἐκλογὴν τὸ ἔωριμον τῆς ἡλικίας του. Εἶμεθα νέοι καὶ οἱ δύο, βεβαίως δὲ σέβας δὲν μοῦ ἐνέπνεεν ὁ Νίκος. Τὸ προτέρημά του ἦτο ὅτι, συγγενὴς ἀφωσιωμένος, ἐθυσιάζετο κατὰ γράμμα χάριν ὅσων ἠγάπα. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεψεν ἡ μήτηρ μου ὅτε μοῦ τὸν ἐπέβαλεν ὡς συνοδοιπόρον, κατορθώσασα νὰ τοῦ δοθῇ ὡς δῆμιος ἄδεια ἀπουσίας ἀπὸ τὸν ἔμπορον εἰς τοῦ ὁποίου τὸ γραφεῖον εἰργάζετο ὡς ὑπάλληλος. Κύριος δὲ οἶδε πόσας καὶ ὁποίας ὀδηγίας ἔδωκε μυστικῶς ἢ προβλεπτικῆ μου μητέρα εἰς τὸν Μέντορά μου.

Συμμορφούμενος καὶ μὲ ἄλλην ἀπαίτησιν της, ὑπεσχέθην νὰ περιορισθῶ ἐντὸς τοῦ δρομολογίου τῆς Ἀτμοπλοικῆς Ἐταιρίας, ἐπισκεπτόμενος τὰς νήσους μόνως ὅπου τὰ ἀτμόπλοιά της προσήγγιζον, καὶ νὰ μὴ ἐμπιστευθῶ τὴν πολῦτιμον ὑπαρξίν μου εἰς τοὺς σκυλοπνίκτας τοῦ Αἰγαίου. Ὁ περιορισμὸς οὗτος μὲ ἠνάγκαζε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, νὰ παρατείνω ἐπὶ ἑβδομάδα ὀλό-

κληρον τὴν εἰς ἐκάστην νῆσον διαμονὴν μου. Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου ἔτι ὁ γῦρος τῶν Κυκλάδων ἐγένετο κατὰ δεκαπενθημερίαν, ἢ δὲ ἑβδομαδικὰ τῶν ἀτμοπλοίων προσέγγισις εἰς τὰς νήσους ἦτο πρόσφατον τότε γεγονός, ὥστε ἡ σκέψις ὅτι δὲν θὰ εἶμαι δεσμευσμένος ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἀποκαθίστα ἐλαφρότερον τὸν ἑπταήμερον περιορισμόν. Ἄλλως δὲ ὁ καιρὸς τότε εἶχεν, ἢ ἐφαίνετο ἔχων, ὀλιγωτέραν ἀξίαν ἢ σήμερον.

Οὕτω κανονισθέντων τῶν πραγμάτων ἀνεχωρήσαμεν μετὰ τοῦ Νίκου καὶ ἐπισκέψθημεν ἀλληλοδιαδόχως διαφόρους νήσους. Ἡ πρόθυμος φιλοξενία τῶν κατοίκων, ἢ ὠραιότης τῆς φύσεως, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος ἢ τῶν μνημείων τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, συνετέλουν εἰς τὸ νὰ διέρχεται ἢ ἐπὶ ἐκάστης νήσου ἑβδομάς πολὺ ταχύτερον ἢ ὅσον ἐφοδοῦμην ὅτε διέγραφα ἐκ τῶν προτέρων τὰ τῆς περιοδείας μου.

Τὴν ἕκτην ἑβδομάδα, περὶ τὰ μέσα Ὀκτωβρίου, ἀφίχθημεν εἰς τὴν νῆσον ὅπου συνέβησαν ὅσα προτίθεμαι ἤδη ν' ἀφηγηθῶ.

Ἐκ σεβασμοῦ πρὸς πρόσωπα ἐπιζῶντα εἰσέτι ἀποσιωπῶ τῆς νήσου ἐκείνης τὸ ὄνομα. Ἀληθῶς, οἱ κάτοικοί της, ἐὰν ἢ διήγησις αὕτη ἀναγνωσθῇ ποτὲ ὑπὸ τοιούτων, δὲν θὰ δυσκολευθῶσι ν' ἀναγνωρίσωσι τὰ ὑπὸ τὰς πλαστάς μου ὀνομασίας ὑποκρυπτόμενα πρόσωπα καὶ χωρία. Ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε, θὰ μείνῃ τὸ μυστικὸν ἐντὸς οικογενειακοῦ, οὕτως εἶπεῖν, κύκλου, οἱ δὲ μὴ ἐν τοῖς πράγμασι δύνανται, ἐὰν θέλωσι, νὰ θεωρήσωσιν ὡς γέννημα τῆς φαντασίας τὸ διήγημά μου.

Μὴ ἔχοντες οὔτε ὁ Νίκος οὔτ' ἐγὼ εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην φίλον οικογενειακὸν ἢ γνώριμον, ἐζητήσαμεν, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας, συστατικὴν ἀπὸ ἀρχαῖον διδάσκαλόν μας, καθηγητὴν τοῦ Γυμνασίου, ἐκεῖθεν καταγόμενον ἀλλὰ πρὸ ἐτῶν πολλῶν μὴ ἐπισκεφθέντα τὴν πατρίδα του. Ὁ καθηγητὴς προθύμως ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν καὶ ἐκάθισεν ἀμέσως νὰ γράψῃ ἐνώπιόν μας τὴν ζητούμενην συστατικὴν.

— Θὰ σὰς συστήσω, εἶπεν, εἰς τὸν Κύριον Μελέτην. Θεωρεῖ ὡς δικαίωμα καὶ ὡς καθήκον του τὸ νὰ φιλοξενῇ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν

νησόν μας και θα τὸ ἐκλάβη ὡς προσβολὴν ἐάν σὰς συστήσω εἰς ἄλλον τινά. Ἀξιόλογος ἄνθρωπος, ἐπρόσθεσε. Ἀλλὰ πρὸ πόσων ἐτῶν δὲν τὸν εἶδα!

Λέγων ταῦτα ὁ καθηγητῆς ἤρχισε νὰ γράφῃ. Ἀλλὰ διὰ μιᾶς διεκόπη καὶ, μὲ τὸν κάλαμον μετέωρον, ἐφαίνετο ὡς ἀνακαλῶν εἰς τὴν μνήμην του δυσάρεστον τι, πρὸς ὧραν λησμονηθέν. Μὲ ἔβλεπεν ἀσκαρδαμυκτί, καίτοι προφανῶς ἔχων ἄλλου τὸν νοῦν.

— Τί σκέπτεσθε, κύριε καθηγητά; ἠρώτησα.

— Σκέπτομαι, φίλε μου, ὅτι ἀφότου δὲν εἶδα τὸν κύριον Μελέτην τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Ἡ κόρη του...

Ἄλλο καθηγητῆς δὲν ἐθεώρησε πρέπον νὰ συμπληρώσῃ τὴν φράσιν του.

— Δὲν εἴμεθα δὴ τόσον ἐπικίνδυνοι οὔτε ὁ ἐξάδελφός μου οὔτ' ἐγὼ, ὑπέλαβα, μετριοφρόνως μειδιῶν.

— Δὲν πρόκειται περὶ τούτου, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ καθηγητῆς, χωρὶς νὰ μοῦ διακοινώσῃ τοὺς ἐνδομύχους στοχασμούς του.

— Ἀλλ' ὅμως, ἐξηκολούθησε μετὰ τινα σκέψιν, παρήλθον τόσα ἐτῆ ἕκτοτε! Ἐπὶ τέλους δέ, ἐάν δὲν δύναται νὰ σὰς φιλοξενήσῃ ὁ ἴδιος, θὰ σὰς προμηθεύσῃ ἐκεῖνος κατάλυμα ἄλλαχού.

Καὶ ἀπετελείωσε τὴν συστατικὴν.

Τὴν ἔλαβα ἐκ τῶν χειρῶν του ἐκφράσας τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Δὲν ἀπέδωσα δὲ μεγάλην βαρύτητα εἰς τοὺς ἐνδοιασμούς του, καθόσον ἐκ τῶν μαθητικῶν μου ἔτι ἡμερῶν διετήρουν περὶ αὐτοῦ τὴν ιδέαν, ὅτι λεπτολογεῖ ὑπὲρ τὸ δέον περὶ τὰ ἀνάξια λόγου. Ἔθεσα τὴν ἐπιστολήν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν μου καὶ οὔτε ἐσκέφθην πλέον τι περὶ τοῦ Κυρίου Μελέτη ἢ περὶ τῆς θυγατρὸς του, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐπεβιβάσθημεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὅποιον μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν νησὸν του.

B'.

Ἢλιος εἶχε δῦσει ὅτε προσωρμίσθη τὸ ἀτμόπλοιον ἐν τῷ μέσῳ κόλπου ἡμικυκλικοῦ.

Ἰσχυροῦ ὅτι, ὅταν ὁ ἡλιος φωτίζη τοὺς περιελκείοντες τὸν κόλπον ἐκεῖνον ὑψηλοὺς λόφους καὶ τὴν ἀναμεταξύ αὐτῶν κοιλάδα, ἢ ἀποψὺς ἐκ τῆς θαλάσσης εἶναι φαῖδρα καὶ χαρίεσσα. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν αἱ ἀπότομοι γραμμαὶ τῶν ἐκατέρωθεν βουνῶν, τὰ ὅποια ἔτι μᾶλλον ἐμεγέθυνε τὸ προβαῖνον σκότος, καὶ αἱ μυστηριώδεις σκιαὶ αἵτινες ἐφαίνοντο προμακρύνουσαι ἀορίστως τὴν ἀπέναντι ἡμῶν κοιλάδα, μᾶς ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν ὅπως διάφορον τῶν ὠραίων νήσων ὅσας εἴχομεν προηγουμένως ἐπισκεφθῆ. Ὁ Νίκος ἰδίως συνησθάνθη τὴν διαφορὰν. Ἡ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εὐθυμία του διεκόπη.

— Ἄγριον μέρος, ἔλεγε. Δὲν μοῦ ἀρέσει.

Ἦτο ἄγριον ἀληθῶς. Ὁ κόλπος ἔκειτο πρὸς ἀνατολάς. Δεξιόθεν, δηλαδὴ πρὸς νότον, τὸ βουνὸν ἀνυψούμενον ἀπέληγεν εἰς κρημνὸν φοβερόν, βυθιζόμενον κατὰ κάθετον εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ τεράστιον ἐκεῖνο ἀκρωτήριο ἐνέπνευε τρόμον. Βλέπων τὰ σκοτεινὰ ἀπότομα πλευρά του ἀνελογιζόμενῃ ἀκουσίως πόσα ἀρά γε πλοῖα συνετρίβησαν ἐκεῖ, πόσα ὑπάρξεις ἐσβέσθησαν εἰς τὰ νερά τὰ ὅποια ἐμαύριζεν ἡ σκιά του!

Πρὸς βορρᾶν, εἰς τὴν ἀπέναντι πλευρὰν τοῦ κόλπου, ἢ σειρὰ τῶν λόφων κατέβαινε πρὸς τὴν θάλασσαν διὰ γραμμῆς ὀλιγώτερον ἀποκρήνου. Πρὸς τὰ ἄκρα τῆς δὲ ἐστεφανούτο ὑπὸ βράχου κωνοειδοῦς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο εἰσέτι, φωτιζόμενοι ὑπὸ τῆς δειλῆς, οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὸ Κάστρον, τὴν πρωτεύουσαν τῆς νήσου.

Κάτωθι τοῦ Κάστρου, εἰς τὸν αἰγιαλόν, δύο τρεῖς ταπειναὶ οἰκοδομαὶ ἀπετέλουν τὴν Σκάλαν, τὸ ἐπίγειον τῆς νήσου.

Ἐκεῖ ἀπεβιβάσθημεν καὶ ἐσυμφωνήσαμεν μεθ' ἐνὸς ἀγωγιάτου νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς τὸ Κάστρον, εἰς τοῦ Κυρίου Μελέτη.

Ἐντούτοις, μέχρι οὐ γέινωσι ὅλα ταῦτα, ἢ νυξ εἶχεν ἐπέλθει ἐντελῶς, ἢ δὲ ἀνάβασις ἐγένετο ἐντὸς πυκνοῦ σκότους. Κατ' ἀρχᾶς ἡ ὁδὸς ἦτο ὀπωσοῦν ὁμαλή, ἀλλὰ καθόσον ἀπεμακρυνόμεθα τῆς Σκάλας ὁ ἀνήφορος ἐγένετο τραχύτερος. Τὰ κτήνη ἐβάδιζον ἀσφαλῶς καὶ ἀπροσκόπτως, ἀκολουθούμενα ἀπὸ τὸν ἀγωγιάτην. Κίνδυνος βεβαίως οὐδεὶς ὑπῆρχε. Καὶ ὅμως, τὸ δύσβατον τοῦ ἐδάφους, τὸ περιβάλλον ἡμᾶς σκότος, οἱ κρημνοὶ τοὺς ὁποίους ἐξαίφνης ἐβλέπομεν προβάλλοντας ἐνώπιόν μας εἰς τοὺς ἐλιγμούς τοῦ ἀνηφόρου, ἢ ἐρημία, τὰ πάντα ἡμῶν συνέστελλον πῶς τὴν καρδίαν. Καθ' ὅλον τὸν δρόμον δὲν ἀντηλλάξαμεν λέξιν μὲ τὸν Νίκον. Τὴν σιωπὴν διέκοπτε μόνος ὁ κρότος τῶν πετάλων τῶν ἡμιόνων μας, καὶ αἱ ἄγριαί ποῦ καὶ ποῦ κραυγαὶ τοῦ ἀγωγιάτου, παροτρύνοντος τὰ ζῶά του.

Ἐπὶ τέλους εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ Κάστρου.

Τὰ Κάστρα ταῦτα ἐκτίζοντο, ὡς γνωστόν, ἐπὶ ἀπροσίτων κορυφῶν ὅτε οἱ κάτοικοι τῶν νήσων ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς προσβολὰς τῶν πειρατῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὰς τῶν δικωτῶν τῶν πειρατῶν. Ἦσαν δὲ ἀληθῆ φρούρια. Τείχη δὲν εἶχον, ἀλλ' αἱ οἰκίαι τῆς ἐξωτερικῆς σειρᾶς συνεχόμεναι ἀπετέλουν κυκλωτερὰς περιτειχίσιμα, διασκοπτόμενα εἰς ἓν ἢ πλεῖονα μέρη, τὰ ὅποια ἐκλείοντο διὰ πύλης. Τὴν σήμερον ἡ πύλη ἐξέλιπε, ἐκλειψάσης εὐτυχῶς καὶ τῆς ἀνάγκης προφυλάξεως καὶ ἀμύνης.

Διὰ τῆς ἀνοικτῆς τῶν ταύτης πύλης τὰ Κάστρα ἤρχισαν βαθυμηδὸν νὰ ἐκκενοῦνται. Οἱ

κάτοικοι τῶν καταβαίνου ἐν νέους συνοικισμοὺς ἀνετωτέρους καὶ εὐρυχωροτέρους, παρὰ τὸν αἰγιαλόν, μετ' ὀλίγου δ' ἐτι γενεάς τὰ παλαιὰ τῶν νήσων Κάστρα θὰ μετασχηματισθῶσιν εἰς μεσαιωνικὰ εἰρείπια. Τότε καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ τοσοῦτου κόπου καὶ φόβου ἀνηρχόμεθα κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, θὰ μετατοπισθῆ ἔτισης εἰς τὸ μικρὸν ἤδη ἐπίγειόν της, τὴν Σκάλαν.

Ἀμα εἰσῆλθον εἰς τὰς στενάς τοῦ Κάστρου ἰδοὺς, ὁ ἀγωγιάτης προηγηθεὶς ἔλαβε τὸν πορευόμενον τῶν κτηνῶν ἐκ τοῦ περὶ τὸν λαϊμόν του σχοινίου καὶ μετὰ τινα βήματα ἐστάθη ἐνώπιον μεγάλης οἰκίας, τῆς ὁποίας ἐκρούσε βαρέως τὴν θύραν.

Σκότος πανταχοῦ, καὶ εἰς τὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὰ κλειστὰ παράθυρα τῶν πέριξ οἰκιῶν.

Ἐπεξεύσαμεν τότε καὶ ἡμεῖς. Κρατῶν τὴν συστατικὴν εἰς χεῖρας, ἐπερίμενα ἐνώπιον τῆς θύρας, ὅπισθεν τοῦ ἀγωγιάτου, σκεπτόμενοι ὅτι ἦτο μεγάλη ἡ ἀδιακρίσια τοῦ νὰ διαταραξώμεν εἰς τοιαύτην ὥραν τὴν ἡσυχίαν ἀνθρώπων ἀγνώστων, οἱ ὅποιοι οὔτε κἂν μᾶς ἐπερίμενον. Ἀλλὰ πῶς ἄλλως νὰ γείνη; Ξενοδοχεῖον δὲν ὑπῆρχε· προτοῦ ἀρχίσωμεν τὴν ἀνάβασιν ἐξέρρασα τὴν ιδέαν τοῦ νὰ διακυντερεύσωμεν εἰς τὸν καφενεῖον τῆς Σκάλας, ἀλλ' ὁ ἀγωγιάτης ἐξάνεστη.—Πῶς γίνεται! Τί θὰ 'πῆ ὁ Κύριος Μελέτης!

Ἄλλως, δὲν ἐφανταζόμεν, ὅτι θὰ διαρκέσῃ τόσην ὥραν ἡ ἀνάβασις. Καὶ ὁ Νίκος δὲ ἐπέμεινε ν' ἀναβῶμεν εἰς τὸ Κάστρον, διατεινόμενος ὅτι δῆθεν εἶχε ἀνάγκην νὰ καλοκοιμηθῆ εἰς κλινὴν ἀνθρωπινὴν, ἐνῶ βεβαίως μόνος καὶ μόνος τὰς συστάσεις τῆς μητρός μου εἶχε κατὰ νοῦν. Ὁπωδῆποτε, ἀφοῦ ἀπαξ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ Κάστρον, ἐπρεπε νὰ ζητήσωμεν κάπου φιλοξενίαν, πανταχοῦ δὲ θὰ ἐγινόμεθα πρόξενοι τῆς αὐτῆς ἀνησυχίας, χωρὶς νὰ εἴμεθα τοῦλάχιστον ἐφωδιασμένοι μὲ συστατικὴν ἐάν ἐκρούομεν ἄλλην θύραν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ διαταραξώμεν τὸν Κον Μελέτην καὶ κατὰ μέρος ἡ ἐντροπή.

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθησαν βηματισμοὶ εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἡ θύρα τῆς οἰκίας θύρα ἠνοιχθῆ ὑπὸ γραίας ὑπηρετρίδας κρατούσης λύχνον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγωγιάτου καὶ τὸ ἰδικόν μου.

Ὁ Νίκος παρέκει, ψηλαφῶν εἰς τὰ σκοτεινὰ, κατεγίνετο νὰ ἐξακριβώσῃ ἐάν ἦσαν σῶα τὰ πράγματα μας καὶ ἀνελλιπῆ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἡμιόνων.

Ἡ γραία, κρατοῦσα τὸν λύχνον τῆς ὑψηλά, μὲ παρατήρει μὲ βλέμματα ἐκφράζοντα ἀπορίαν.

— Σὰς ἤλθον ξένοι, ὑπέλαβεν ὁ ἀγωγιάτης προλαβὼν τὴν ἐρώτησίν της.

— Παρακαλῶ, εἶπα, δόσε τὸ γράμμα τοῦτο

εἰς τὸν Κύριον Μελέτην. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν ἀνησυχίσωμεν ἀπόψε. Τοῦ λόγου του, ἐπρόσθεσα δεικνύων τὸν ἀγωγιάτην, θὰ μᾶς εὔρη κανὲν μέρος ὅπου νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα.

Ἡ γραία λαβούσα ἐν σιωπῇ τὴν ἐπιστολήν, κατέθεσε τὸν λύχνον καταγῆς, ἐντὸς τῆς αὐλῆς, καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν κλίμακα.

— Περάσετε μέσα, εἶπεν ὁ ἀγωγιάτης, βέβαιος ἐκ προοιμίων περὶ τῆς προθύμου δεξιότητος.

Καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὰ ζῶά του ἐβοήθει τὸν Νίκον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων μας.

Δὲν ἐπέρασα μέσα, περιμένων ἐπισημοτέρην πρόσκλησιν. Δὲν ἐπερίμενα δὲ πολὺ. Ἡ κλίμαξ ἠκούσθη τρίζουσα ὑπὸ βήματα ἀνδρικό. Ὁ Κος Μελέτης ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς γραίας ὑπηρετρίδας, κατέβαινε πρὸς ὑποδεξιῶσιν μας.

— Καλῶς ὄρισάτε, καλῶς ὄρισάτε!

Καὶ μοὶ ἔτεινε τὴν φιλόξενον χεῖρα.

Ἐπανέλαβα δειλῶς τοὺς περὶ ξενοδοχείου ἢ καφενεῖου ὑπαινιγμούς, ζητῶν συγγνώμην διὰ τὸ ἀκατάλληλον τῆς ὥρας κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμφανιζόμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνος, χωρὶς κἂν νὰ μὲ ἀποκριθῆ, ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀγωγιάτου.

— Ποῖος εἶν' ἐκεῖ; ἠρώτησεν εἰς τὰ σκοτεινὰ.

— Ἐγὼ, ἀφέντη.

— Ἐσὺ Γεώργη, ἐπανέλαβεν ὁ Κος Μελέτης, ἀναγνωρίσας τὸν ἀγωγιάτην ἐκ τῆς φωνῆς. Φώναξε τὸν Παντελεῆν νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ ν' ἀναβῆσῃ τὰ πράγματα.

Καὶ ταυτοχρόνως ἐκραξε δυνατὰ:

— Παντελεῆ, Παντελεῆ!

— Ποῖος εἶναι ὁ ἄλλος ἐκεῖ; ἐπρόσθεσε, διακρίνας ἐντὸς τοῦ σκότους τὴν μορφήν τοῦ Νίκου.

Ὁ Κος Μελέτης, προδήλως, δὲν εἶχε ἀναγνώσει τὴν συστατικὴν τοῦ καθηγητοῦ καὶ δὲν ἦτο προητομασμένος διὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ δευτέρου ξένου. Ἀλλ' οὐδεμίαν ἐκπληξιν ἐφάνερασαν ὅτε, ἀντὶ τοῦ ἀγωγιάτου, ἀπεκρίθη ἐγὼ εἰς τὴν ἐρώτησίν του.

— Εἶναι ὁ ἐξάδελφός μου, Κύριε Μελέτη, ὁ Κύριος Μαίμας.

Ὁ Νίκος, παραιτήσας ἐπὶ τέλους τὰς ἐρεύνας του, ἐπλησίασε καὶ ἐχαίρετῆσε τὸν γέροντα, ὅστις χωρὶς νὰ τὸν καλοβλέπῃ ἔθλιψε τὴν χεῖρά του, ἐπαναλαβὼν τὰ φιλιξενά του «Καλῶς ὄρισάτε».

Ἐν τούτοις ἡ θύρα μικροῦ παραπλεύρου οἰκῆματος ἠνοιχθῆ καὶ νέος χωρικός, ἡμικοιμισμένος εἰσέτι, ὁ Παντελεῆς, ἦλθε νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν ἀγωγιάτην.

— Ὅρισάτε ἐπάνω, κύριοι, μᾶς εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀφοῦ ἔδωκε τὰς δὴγίας του εἰς τὸν Παντελεῆν. Ὅρισάτε.

Καὶ προπορευθεὶς εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς εὐρείας

— Καλά, Νίκο! Τώρα να φύγωμεν δὲν εἶναι δυνατόν. Ἄς περάσωμεν τὴν νύκτα καὶ αὐριον βλέπομεν. Ἄς πλαγιάσωμεν τώρα.

— Να πλαγιάσωμεν! ποῦ ὕπνος;

Μετὰ κόπου καὶ μόχθου τὸν ἐπεισα, ὅχι νὰ κοιμηθῆ, ἀλλὰ νὰ ἐκδυθῆ καὶ νὰ ἐξαπλωθῆ εἰς τὸ στρώμα, διὰ νὰ δώσω δὲ τὸ καλὸν παράδειγμα, ἤρχισα νὰ ἐκδύωμαι. Ἀνεφύη τότε νέον ζήτημα: Εἰς ποίαν κλίνην θὰ κοιμηθῶ ἐγώ. Ἦθελα νὰ λάβῃ ἐκεῖνος τὴν σιδηρᾶν, διότι ἐφοβούμην μὴ αἱ σανίδες τῆς ἄλλης χορεύουσαι τὴν νύκτα ἐπάνω εἰς τὰ τρίποδά των δώσωσι νέαν ἀφορμὴν ταραχῆς εἰς τὰ ἀρκούντως ἤδη τεταραγμένα νεῦρά του. Ἄλλ' ὁ Νίκος δὲν ἐπέθετο. «Ἐγώ, ὁ εἰς ἀνάρρωσιν, ἔπρεπε νὰ λάβω κατοχὴν τῆς καλλιτέρας κλίνης, καὶ τί θὰ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, καὶ ἐπὶ τέλους χρεωστῶ νὰ τὸν ὑπακούω διότι ἦτο μεγαλείτερος.» Ἐνέδωσα διὰ νὰ δοθῆ πέρασ εἰς τὴν συζήτησιν, ἀφοῦ ὅμως τὴν παρεξέτεινα ἐπιτήδεις ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν, ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ δώσω νέαν διεύθυνσιν εἰς τὰς σκέψεις του. Ἐνόμισα δὲ ὅτι τὸ κατῶρθωσα ἰδὼν αὐτὸν ἐπὶ τέλους ἐκθηλυκόνοντα τὰ κομβία του, καὶ ἤρχισα νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ κοιμηθῶμεν.

Ἄλλ' ἀγνοῶ ὑπὸ τίνος σκέψεως κινούμενος, ὁ εὐλογημένος, διέκοψεν αἴφνης τὰς πρὸς κατάκλισιν προετοιμασίας καὶ, ἀφοῦ πρῶτον ἐκλείδωσε τὴν θύραν, ἐπέδωθη εἰς λεπτομερῆ ἐξέταση τῶν τοῦ δωματίου. Ἔως καὶ τὰς κρεμαμῆνας σινδόνας ἀνεσήκωσε διὰ νὰ ἴδῃ μὴ κρύπτεται τι ὑπὸ τὰς κλινὰς. Ἀφοῦ δὲ ἠρεῦνήσεν τὰ ἐπὶ τοῦ πατώματος ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν τοίχων. Παρηκολούθουν τὰς κινήσεις του ἐν σιωπῇ, μειδιῶν λάθρα διὰ τὴν ἀνησυχίαν του.

Ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐκρέμαντο ἐπὶ τοῦ τοίχου τρεῖς εἰκόνες ἐν τῷ μέσῳ ἡ Παναγία, ἐκατέρωθεν δὲ ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Κάτωθεν τῶν εἰκόνων ἦτο καρφωμένον ἐπὶ τοῦ τοίχου, διὰ τεσσάρων καρφίων ὀρειχαλκίων, ὕψασμα ἐπίμηκες κεντητόν. Ἐφαίνετο ὅτι ἐτοποθετήθη ἐκεῖ πρὸς τιμὴν τῶν εἰκόνων ὑπὸ γυναικείας φιλαρέσκου χειρός. Τὸ κέντημα δὲν εἶχε τι τὸ ἀξιοπερίεργον, ἀλλ' ὁ Νίκος τὸ περιεργάζετο μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ λύχνου, ἀνεσήκωνε διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν μεταξὺ τῶν καρφίων πλευρὰν τοῦ ὕψασματος βλέπων τὸ ὑπὸ τὸ κέντημα. Αἴφνης γονατίζει ἐπὶ τῆς κλίνης, πλησιάζει τὸν λύχνον εἰς τὸν τοίχον καὶ κύπτει τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ ἴδῃ καλλιτέρα. Ἐπειτὰ, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, προσπαθεῖ διὰ τῶν δακτύλων ν' ἀποσπάσῃ τοῦ τοίχου τὸ ἐπὶ τῆς κάτω γωνίας καρφίον.

— Τί κάμνεις ἐκεῖ; ἠρώτησα πλησιάζων.

Τὸ καρφίον δὲν ἀποσπάτο εὐκόλως.

— Τί εἶναι αὐτά, Νίκο! Δὲν ἀρκεῖ ὅτι ὠτακουστοῦμεν, θ' ἀρχίσωμεν τώρα καὶ ν' ἀνοίγωμεν τοὺς τοίχους!

Ὁ Νίκος δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐξηκολοῦθη εἰς τὴν ἐργασίαν του. Τὸ καρφίον ἐνδίδον εἰς τὸν κλωνισμόν τῶν δακτύλων του ἐχαλαρώθη βαθμηδὸν καὶ ἐξήχθη ἀπὸ τὸν τοίχον καὶ ἀπὸ τὸ κέντημα. Ὁ Νίκος, γονατιστὸς ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀνεσήκωσε μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὸ ὕψασμα, φωτίζων διὰ τῆς ἄλλης τὰ ὑπ' αὐτό. Ὁ τοίχος ἦτο ζωγραφισμένος.

Ὁμολογῶ ὅτι, ὑπὸ τὴν πρόσφατον ἐπιέντυψιν τοῦ τρόμου καὶ τῶν ψιθυρισμῶν τῆς Κας Σοφίας καὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ ὁποῖον διέβλεπα ἀναγόμενον εἰς τὴν ἀγνωστον νέαν τῆς ὁποίας τὸν θάλαμον κατείχομεν, κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς νυκτός, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπῆς τῆς εὐρείας ἐκείνης ἀρχαίας οἰκίας, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου τρέμοντος εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Νίκου, ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἔβλεπον μὲ ψυχρὰν ἀδιαφορίαν τὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνα, τὴν ὁποίαν μετὰ προφανοῦς δέους παρετήρει ὁ ἐξάδελφός μου.

Ἐντὸς περιθωρίου ἐκ σταυρῶν καὶ κρανίων μικρῶν, ἐναλλάξ συνδεομένων ἐν εἰδει ἀλύσειας, ἡ ζωγραφία παρίστανε κτίριον μικρὸν, ὁποῖον τὰ ἐξοχικὰ παρεκκλήσιά μας. Ἄλλὰ δὲν ἐφαίνετο ἀπλοῦν παρεκκλήσιον. Ἦτο τάφος. Ἐπὶ τῶν δύο φύλλων τῆς θύρας του, ὑπὸ δύο σταυροῦς, ὑπῆρχε διπλῆ στήλη ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν μικρῶν διαστάσεων, ὁ ζωγράφος μὴ δυναθεὶς νὰ χαράξῃ τὰς λέξεις ἀπεμιμήθη ἀπλῶς τὴν παράστασιν τῶν ψηφίων. Ἐκατέρωθεν τῆς θύρας, ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ μνημείου, ἦσαν ζωγραφισμένοι δύο μεγαλείτεροι σταυροί, ὑπὸ ἕκαστον δὲ τῶν σταυρῶν δύο ὀστᾶ χιαστί, κάτωθεν τῶν ὀστῶν κρανίον, καὶ ὑπὸ ἕκαστον κρανίον ἐν ψηφίον κεφαλαῖον, ἀριστερόθεν Μ καὶ δεξιόθεν Ν.

Ἡ εἰκὼν δὲν ἦτο ἐντεχνος. Εἶχε ζωγραφισθῆ ἐπὶ τοῦ λεῖου ἐκεῖ τοίχου διὰ μελάνης, ὑπὸ χειρὸς οὐχὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐμπείρου. Ἄλλ' ἡ ἀτέλεια αὐτῆς τῆς τέχνης ἐπηύξανε τὴν ἀγριότητα τοῦ ἀπεικονίσματος, ἰδίως περὶ τὴν παράστασιν τῶν δύο κρανίων. Τὰ ἄνισα ἀνοίγματα τῶν ὀφθαλμῶν εἶχόν τι τὸ ὑπὲρ φύσιν ἀποτρόπαιον. Αἱ γυμναὶ σιαγόνες διεστέλλοντο εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἄνευ χειλέων ἐκεῖνα στόματα ἐφαίνοντο γελῶντα σατανικὸν γέλωτα. Γύρω γύρω δὲ, τὰ μεταξὺ τῶν σταυρῶν μικρὰ κρανία ἔβλεπον καὶ ἐκεῖνα μὲ τοὺς κενούς των ὀφθαλμοὺς καὶ ἐγέλων μὲ τὰ ἄσκαρα στόματά των.

Ἡ εἰκὼν ἐνέπνεεν ἀληθῶς φοικὴν!

Ὁ Νίκος δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὴν θέαν τῆς. Ἄλλὰ κ' ἐγώ μετὰ δυσκολίας ἐκυρίευσα τὴν ταραχὴν μου.

— Ἄφησε, εἶπα ἐπὶ τέλους. Ἄρκετὰ ἐθαμάσαμεν τὸ καλλιτέχνημα τοῦτο.

Καὶ ἀπέσυρα διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὰ δάκτυλά του τὴν ἄκραν τοῦ ὕψασματος, τὸ ὁποῖον κατέπαισε καὶ ἐκάλυψε τὴν φοικώδη ζωγραφίαν.

Ὁ Νίκος κατέβη ἀπὸ τὴν κλίνην καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῆς. Ἦτο κάτωχρος. Ἐλαβὰ ἐκ τῆς χειρὸς του τὸν λύχνον καὶ τὸν κατέθεσε ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἦθελα νὰ εἶπω τι διὰ τὸν τὸν καθησυχάσω, ἀλλ' αἱ λέξεις δὲν ἀνήρχοντο εἰς τὰ χεῖλη μου. Ἐλαβὰ μηχανικῶς τὸ καρφίον τὸ ὁποῖον εἶχε πέσει ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐπροσπάθησα νὰ τὸ βάλω εἰς τὴν προτέραν θέσιν του. Ἡ ἐργασία αὕτη μὲ ἀπασχόλησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς.

— Ἴδού, εἶπα, διωρθώθη τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν θὰ ἐνόησον αὐριον ὅτι διεσκεδάσαμεν τὴν νύκτα ἀποκαλύπτοντες τὰ μυστικά των.

— Τί ἤθελες νὰ μὲ φέρῃς εἰς αὐτὸ τὸ κατηραμένον μέρος, ὑπέλαβεν ὁ Νίκος! Ἀφότου ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ἄγριον λιμένα του, προησθάνθη ὅτι κάτι κακὸν μᾶς περιμένει ἐδῶ. Να φύγωμεν!

— Καλά, Νίκο! Εἴμεθα σύμφωνοι. Αὐριον ἀναχωροῦμεν.

— Αὐριον! πῶς;

— Θὰ εὐρωμεν κάτω εἰς τὴν Σκάλαν κενὴν καίκι. Δὲν ἐχάθη ὁ κόσμος.

— Καίκι! Ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχασίν σου πρὸς τὴν μητέρα σου;

— Λοιπὸν πῶς νὰ γείνη;

— Να ζητήσωμεν ἀλλοῦ φιλοξενίαν. Ἐχει καὶ ἄλλα χωρία εἰς τὴν νῆσον.

— Τοῦτο δὲν γίνεται, Νίκο. Θὰ εἶναι προσβολὴ μεγάλη διὰ τὸν Κον Μελέτην. Ὁ ἄνθρωπος μᾶς ὑπεδέχθη μὲ τόσην καλοσύνην, τόσην προθυμίαν.

Ἐξηκολοῦθησαμεν σχολιάζοντες ἐπὶ ὥραν πολλὴν τὸ πρᾶγμα. Παρεδέχετο καὶ ὁ Νίκος τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ προσβληθῆ δωρεὰν ὁ Κον Μελέτης, ἀλλ' ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπέθετο νὰ μείνωμεν μίαν ὀλόκληρον ἐβδομάδα εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἰς τοῦτο δὲν ἀντέτεινα διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἐθεώρησα περιττὸν νὰ διακοινώσω εἰς τὸν ἐξάδελφόν μου. Χωρὶς νὰ γνωρίζω τί μυστήριον κρύπτεται ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Κου Μελέτη, ἤμην ἀρκούντως πεπεισμένος ἐξ ὧν εἶδα καὶ ἤκουσα ὅτι ἡ παρουσία μας δὲν ἦτο βεβιακὴς εὐάρεστος εἰς τὸν οἰκοδεσπότην καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν του, καὶ ὅτι ἡ τοῦ Νίκου ἰδίως ἦτο ἐπικίνδυνος διὰ τὴν θυγατέρα τοῦ φιλοξενούντος ἡμᾶς. Ἐπρεπε ν' ἀναχωρήσωμεν, ὅχι χάριν τῶν προλήψεων καὶ τῶν φόβων τοῦ ἐξάδελφου μου, ἀλλὰ χάριν τῆς θυγατρὸς τοῦ Κου Μελέτη.

Ἄλλὰ πῶς ν' ἀναχωρήσωμεν;

Μετὰ πολλὰ εὐρέθη ἡ ζητούμενη διέξοδος.

Τὸ ἀτμόπλοιον διὰ τοῦ ὁποῖου ἤλθομεν εἰς τὴν νῆσον ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ γύρου του τὴν νύκτα τῆς μεθαύριον.

Ἐπιβιβαζόμενοι εἰς αὐτὸ ἠθέλωμεν, καὶ μὲν, ἐπανέλθει καὶ πάλιν εἰς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ὁποίας σήμερον τὸ πρῶτ' ἀνεχωρήσαμεν, ἀλλ' ἐκείθεν ἠδυνάμεθα τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν περιοδείαν κατὰ τὸ προκηραγμένον δρομολογίον μας. Θ' ἀπορήσωσιν οἱ ἐκεῖ φίλοι διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπάνοδόν μας, ἀλλὰ τοῦτο ἀδιάφορον. Εὐρίσκομεν πρόσφασιν τινὰ πρὸς ἐξήγησίν τῆς, χωρὶς νὰ ἐκθέσωμεν τὴν ὑπόληψιν τοῦ Κου Μελέτη ἢ τῆς οἰκίας του. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι, ἔλεγα πρὸς τὸν Νίκον, ὅτι οὔτε βρυκόλακες ὑπάρχουν ἐκεῖ, οὔτε γυναικῆς νευρικαί, οὔτε σταυροὶ καὶ κρανία ἐπὶ τῶν τοίχων, καὶ ὅτι περιορίζεται οὕτω εἰς μόνην μίαν εἰσέτι νύκτα ἡ διαμονὴ μας ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Κου Μελέτη.

Ὁ Νίκος, βλέπων ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλῶς, παρεδέχθη τὸ σχέδιόν μου, διαμαρτυρούμενος ὅμως ὅτι δὲν μένει περισσύτερον καὶ ὅτι, ἐὰν ἐγὼ μετανοήσω, ἐκεῖνος θ' ἀναχωρήσῃ ἐξ ἀπαντος. Τοῦτο ἐγνώριζα ὅτι ἦτο ἀπειλὴ πρὸς ἐκφοβίαν μου καὶ ὅτι ὑπὸ οὐδεμίαν περιστάσιν δὲν θὰ μὲ ἀπεχωρίζετο, ἀλλὰ τὸν ἐβεβαίωσα, οὐχ ἦττον, ὅτι δὲν θὰ μετανοήσω καὶ ὅτι μεθαύριον θ' ἀναχωρήσωμεν ἀφεύκτως.

— Τώρα λοιπὸν ἠσύχασε, Νίκο, καὶ κοιμήσου.

— Πῶς θέλεις νὰ κοιμηθῶ μὲ αὐτά τὰ κρανία ἀπ' ἐπάνω μου!

— Ὅπως θέλεις, ἐγὼ ὅμως θὰ κοιμηθῶ.

Ἐξεδύθη καὶ ἔπεσα εἰς τὰ μαλακὰ στρώματα τῆς σιδηρᾶς κλίνης, ἐνῶ ὁ Νίκος ἐξηπλώθη μὲ τὰ ἐνδύματά του ἐπὶ τῆς κλίνης του, μὲ ἀπόφασιν νὰ μὴ σβύσῃ τὸν λύχνον καὶ νὰ περιμενῇ οὕτω τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Δ'

Δὲν ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ κοιμῶμαι μὲ τὸν λύχνον καίοντα, ἀλλὰ δὲν ἦτο τοῦτο τὸ ἐμποδίζον τὸν ὕπνον νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρά μου. Ὁ νοῦς μου ἦτο εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Κου Μελέτη. Περὶ αὐτῆς ἐσκεπτόμην. Διατί ἂν ἴδῃ τὸν Νίκον θ' ἀποθάνῃ; Καὶ διατί ἡ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς τὸ δωματίον τῆς; Διατί πρὸ πάντων τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο Ν ὑπὸ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ κρανίον;

Ἐπροσπάθουν ν' ἀναπλάσω διὰ τῆς φαντασίας τὸ ἀγνωστον δρᾶμα τὸ ὁποῖον ὑπέκρυπτον οἱ τρόμοι τῆς Κας Σοφίας καὶ οἱ λόγοι τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ ἡ ὑπὸ τὸ κέντημα εἰκὼν, ἀλλὰ

δὲν ἡδυνάμην νὰ καταλήξω εἰς συμπέρασμα ἰκανοποιούν τὴν περιέργειάν μου. Ἄλλ' ὅμως πρέπει νὰ ἐξεύρω τὸν τρόπον ὅπως διαφωτίσω τὸ μυστήριον. Πῶς; Ἐσχεδιάζω πρὸς τοῦτο μυρία σχέδια. Ἐνεφανίζοντο ἀλληλοδιαδόχως ὡς φάσματα ἐνώπιόν μου ἡ γραῖα ὑπερέτρια, ὁ Γεώργης, ὁ Παντελής· συλλαμβανόμενοι εἰς τὰ ἐντεχνα δίκτυά μου, ἀπεκρίνοντο εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας ἐπιτηδεῖως ἔθετα εἰς αὐτούς, ἐπρόδιδον ἄκοντες τὸ μυστικόν. Ἄλλ' αἱ ἀποκρίσεις τῶν δὲν εἶχον σειρὰν οὔτε νόημα καὶ ἐπανηρόχνην εἰς τὴν αὐτὴν καὶ πάλιν σύγχυσιν τῶν ἰδεῶν μου. Ἐνύσταζα!

Ἐπὶ τέλους, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν φαντασίαν μου, ἐσκέφθην ὅτι ἔχω δύο ἡμέρας εἰσέτι ἐνώπιόν μου καὶ μίαν νύκτα, καὶ ὅτι θὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο εὐκαιρία ὅπως πληροφορηθῶ τὴν ἀλήθειαν, ὥστε κλείσας τὰ βλέφαρα ἀπεφάσισα νὰ κοιμηθῶ.

Ἄλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο. Δὲν ἤρχετο δὲ διότι, κατὰ κακὴν τύχην καὶ ὡσάν νὰ μὴ ἤρουν τὰ ἄλλα, ἠγέρθη αἴφνης σφοδρότατος ἄνεμος καὶ ἐβόυζε μαινόμενος περὶ τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας, καὶ ἐσύριζε σειῶν τὰ κλειστά παραθυρόφυλλα. Ἐνίοτε μοῦ ἐφαίνετο ὅτι κλονεῖται ἡ οἰκία ὀλόκληρος καὶ ἡ κλίνη μου συγχρόνως. Ἐλυπούμην τὸν δυστυχῆ Νίκον ἀναλογιζόμενος ὁποῖαν ἐντύπωσιν θὰ προξενῆ εἰς αὐτὸν ἡ βοή τῆς τρικυμίας. Τὸν παρετήρουν κρυφίως ἡμιανοίγων τὰ βλέφαρα. Ἐμενε ἀκίνητος ἐπὶ τῆς κλίνης του, μὲ τὰς χεῖρας σταυρωμένας ὑπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς, προσηλωμένους εἰς τὴν ὄροφν. Δις ἡ τρεῖς τοὺς ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ ἀπέτεινε ταπεινῆ τῆ φωνῆ τὸν λόγον, ἐρωτῶν ἐάν κοιμῶμαι. Δὲν ἀπεκρίθη, προσποιούμενος ὅτι κοιμῶμαι. Δὲν εἶχα διαθέσιν διὰ συνομιλίαν. Καὶ τί νὰ εἶπω; Ἄλλως δὲ ἡσθάνομην σφοδρῶς τὴν ἀνάγκην ὕπνου.

Ἐπὶ τέλους ἀπεκοιμήθην.

Δὲν γνωρίζω πρὸ πόσης ὥρας ἐκοιμώμην ὅτε, ἐξαίφνης, ἡσθάνθην ἐπὶ τοῦ ὄμου μου ψυχρὰν καὶ βαρεῖαν χεῖρα σείουσάν με. Ἦνοιξα ἐντρομος τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνεκάθισα ἐπὶ τῆς κλίνης. Ὁ Νίκος ἴστατο ἐνώπιόν μου μὲ τὸ δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειρῶν.

— Σιωπῆ, ἐψιθύρισε. Κάτι τρέχει ἐδῶ. Ἄκουσε!

Τῶ ὄντι ἠκούοντο ἔξω εἰς τὴν αἴθουσαν βηματισμοὶ ἑλαφροὶ καὶ ψιθυρισμοί. Ἐπήδησα ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἔδραμα πρὸς τὴν θύραν ἀφορητί.

Δυστυχῶς, εἰς τὰς ἀτόπους πράξεις ἅμα γείνη ἀπαξ τὸ πρῶτον βῆμα, τετέλεσται! Πρὸ τινῶν ὠρῶν ἠγανάκτησα κατὰ τοῦ ἐξαδέλφου μου ὅτε κατεσκόπευσε τὸν Κον Μελέτην καὶ τὴν

ἀδελφὴν του, ἠγανάκτησα δὲ καὶ κατὰ τοῦ ἐαυτοῦ μου διότι τὸν ἐμιμήθην. Τώρα, ἐκόλλησα τὸν ὀφθαλμὸν μου εἰς τὴν κλειθρίαν, χωρὶς κἄν νὰ σκεφθῶ ὅτι παρέβαινα τοὺς κανόνας τῆς χρηστοηθείας.

Ἡ αἴθουσα ἐφωτίζετο ὑπὸ τῶν πρώτων ἀκτίνων τῆς αὐγῆς, ἐνῶ ἐντὸς τοῦ κλειστοῦ δωματίου μας ὁ καιὸν εἰσέτι λύχνος διετῆρει τῆς νυκτὸς τὴν χροιάν. Ὁ Κος Μελέτης περιβεβλημένος μακρὸν ποδιῆρες φόρεμα, μὲ σκουφον νυκτικὸν ἐπὶ κεφαλῆς, διήρχετο τὴν αἴθουσαν ἐπιστρέφων πρὸς τὸ δωμάτιόν του, εἰς δὲ τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης, ἐπὶ τῶν πρώτων βαθμίδων τῆς κλίμακος, δύο μορφαὶ γυναικεῖαι κατέβαινον. Ἀνεγνώρισα ὀπισθεν τὴν Κυρίαν Σοφίαν. Ἡ ἄλλη ἦτο νέας γυναικὸς μορφή. Καὶ αἱ δύο κατὰμαυρα ἐνδεδυμένα. Δὲν ἦσαν βεβαίως φαντάσματα οὔτε ἐξωτικά. Τὰς ἤκουσα βαθμηδὸν ἀπομακρυνόμενας μέχρις οὗ ἐκλείσθη μετὰ κρότου ἡ ἐξώθυρα τῆς οἰκίας.

Ὅτε ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὁ Νίκος, ὄρθιος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, ἐσταυροκοπεῖτο.

Εἶχεν ἀποκοιμηθῆ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτός, ἀλλὰ τὸν ἀνήσυχον ὕπνον του διέκοψεν ἡ ἐντὸς τῆς οἰκίας κίνησις. Δὲν εἶχεν εἰσέτι συνέλθει ἐντελῶς ἐκ τοῦ ὕπνου ὅτε, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν νυκτερινῶν ἐντυπώσεων του, μὲ ἐξύπνησε κατὰτρομος. Τὴν φορὰν ταύτην ἠδυνήθην ἄνευ προσποιήσεως νὰ γελάσω διὰ τοὺς φόβους του, βοηθοῦντος μάλιστα καὶ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας.

Ἐσβυσα τὸν λύχνον καὶ ἤνοιξα τὸ παράθυρον διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ δωματίου ὁ καθαρός ἀήρ τῆς αὐγῆς καὶ αἱ χαρμύδινοι ἀκτίνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει, ὁ δὲ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος. Ἦτο μεγαλοπρεπὴς καὶ ὠραία ἡ ἐκ τοῦ παραθύρου θέα! Ἡ οἰκία ἦτο ἐκ τῶν σχηματιζουσῶν τὸν ἐξωτερικὸν περίβολον τοῦ Κάστρου, ἔκειτο δὲ ὑπεράνω τῆς κοιλάδος καὶ ἀπέναντι τοῦ ἀποκρήνου ἀκρωτηρίου τὸ ὁποῖον χθές, εἰς τὸ φῶς τῆς δειλῆς, μᾶς ἐπροξένησε τόσον πένθιμον ἐντύπωσιν. Ἦδη, βλεπόμενον ἄνωθεν καὶ φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, δὲν εἶχε τὴν χθεσινὴν ἀπαίσιον μορφήν του. Ἄλλ' οὐχ ἦπτον καὶ σήμερον εἶχέ τι τὸ ἄγριον καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν ἢ ἀπότομος γραμμὴ τὴν ὁποῖαν διεγράψεν εἰς τὸν οὐρανόν, βυθιζόμενον ἐκ τοσοῦτου ὕψους ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς του ἤστραπτε μακρόθεν ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου ταπεινὸν τι λευκὸν οἰκοδόμημα, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐξοχικὸν παρεκκλήσιον.

Ἡ καλλιεργημένη κάτω κοιλάς, βαθμηδὸν ἀνυψούμενη, ἐστενοῦτο εἰς φάραγγα καὶ ἀπέληγεν εἰς πυκνὸν ἐλαϊῶνα. Πρὸς τὰ δεξιὰ, κάτωθεν τοῦ κρημνοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε τὸ Κάστρον, ἐλεύκαζον αἱ ὀλίγα οἰκοδομαὶ τῆς

Σκάλας. Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐπλανῶντο καὶ ἐπανεπαύοντο εἰς μυρίας χαρίεσσας λεπτομερείας, ἀλλ' ἐπανάρχοντο καὶ πάλιν εἰς τὸ φοβερὸν ἀπέναντι ἀκρωτήριον καὶ εἰς τὸ λευκὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς του παρεκκλήσιον.

Ἐβραν τοῦ ἀκρωτηρίου ἠπλοῦτο ἡ κυανῆ ἔκτασις τοῦ Αἰγαίου, μακρὰν δέ, διὰ μέσου τῆς πρῶτης ὀμίχλης, διεκρίνοντο κυαναὶ ἐπίσης αἱ κορυφαὶ τῶν ἀπεχουσῶν νήσων.

Μὲ ἀπέσπασεν ἐκ τῆς προσοχῆς, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐπεξεργαζόμην τὸ ποικίλον ἐκεῖνο πανόραμα ἡχος φαιδρὸς κωδῶνων ἐκ παρακειμένης ἐκκλησίας. Μὲ ἀνέμνησεν ὅτι ἡ ἡμέρα ἦτο Κυριακή.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Ὅπως δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ἡμῶν διαφωτίζεται πάντοτε περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἀλλοδαπῆς τόσον ἐντελῶς, ὅσον τοῦτο εἶνε δυνατὸν, καὶ ὅπως ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης τῶν πραγμάτων ἐπισκοπεῖ μετ' ὀξέος βλέμματος τὴν ἀληθῆ οὐσίαν τῶν σχέσεων ἐκείνων, αἵτινες συνδέουσι τὸ κράτος ἡμῶν μετὰ τῶν κρατῶν τῆς ἀλλοδαπῆς. Ὅπως προσπαθεῖ προνοητικῶς νὰ τὰς συγκατῆ στερεώτερον ἐκεῖ, ὅπου φαίνονται χαλαρούμεναι, —οὕτω κέκτηται ἐπίσης ἀκριβεστάτην καὶ ἐντελῆ γνῶσιν πάντων τῶν ζητημάτων ἐκείνων, αἵτινα διέπυσι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ πρωσικοῦ κράτους, πρὸ πάντων τὴν γνῶσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων ἐγκύπτει δὲ ἀνευδῶτως εἰς θεραπείαν τῶν ζημιῶν, αἵτινες γίνονται ἐπαισθηταί. Θὰ ἡδύνατο, ὡς εἶπε γνωστός τις καθηγητής, ν' ἀναβῆ ἐκάστην στιγμὴν τὴν καθέδραν καὶ νὰ παραδώσῃ μάθημα περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας—πιθανὸν δὲ καὶ περὶ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου. Καίτοι λοιπόν, ὡς τὸ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα ἐπιτάττει, μένει μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος τῶν κομμάτων, δὲν ἐξαφανίζεται ὅμως ἐν τῷ ὀμίχλῃ τοῦ ἀπροσπελάστου, ὡς τις Δάλαϊ—Δάμας. Ἡ δραστηρία, προσωπικῆ αὐτοῦ συμμετοχῆ εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ καλὸν τοῦ κράτους εἶνε μᾶλλον ἐπαισθητή· καὶ εἰς ἐκάστην σπουδαίαν πράξιν, ἥτις γίνεσθαι, καὶ εἰς ἐκάστην ἀποφασιστικὴν λέξιν, ἥτις λέγεται, ὁ πολίτης τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἔχει τὸ συναίσθημα: «Ὁ αὐτοκράτωρ τὸ βλέπει καὶ τὸ ἀκούει.»

Αὕτη ἡ ἰσχυρὰ προσωπικὴ σχέσις μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν ὑπηκόων του εἶνε

νέον, ἀξιοσημείωτον χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ ἀπεικονίσει τοῦ μονάρχου. Ὁ αὐτοκράτωρ ἤξευρε, ὅτι, πατὴρ ὢν τῆς πατρίδος, ὀφείλει νὰ ἐξασκῆ ἰδιάζοντα ὅλως καθήκοντα ἀπέναντι τῶν τέκνων τῆς πατρίδος καὶ ἀναγνωρίζει, ὅτι ἡμεῖς οἱ Γερμανοὶ, ἔχομεν δικαίωματά τινα ἐπὶ τῆς προσωπικότητός του. Πῶς τοῦτο ἐκφράζεται καθ' ἐκάστην εἰς ἀναριθμήτους περιπτώσεις διὰ τιμητικῶν καὶ συγκινητικῶν ἐνδείξεων βασιλικῆς χάριτος, εἶνε πασίγνωστον. Καὶ πόσα διαφεύγουσι τὴν δημοσιότητα! Ὁ αὐτοκράτωρ ὅμως δὲν παραμελεῖ οὐδεμίαν εὐκαιρίαν, ἵνα ἐκδηλώσῃ δημοσίᾳ ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦτο ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα του ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἐντελῶς δεδικοιολογημένον. Ἐὰν ἤθελε νὰ συμβουλευθῆ μόνον τὴν ἄνεσιν του, θὰ ἄφινε βεβαίως πολλά, αἵτινα εἶνε ἐνίοτε λίαν ὀχληρὰ δι' αὐτόν, γέροντα πάντοτε πολυμέριμον, ὑπ' ἐργασίας δὲ πάντοτε βεβαρημένον. Ἀλλὰ δὲν γνωρίζει σωματικούς κόπους καὶ δὲν γνωρίζει ταλαιπωρίας, ὅταν πιστεύῃ ὅτι πρέπει διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ παρουσίας ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς δικαίας ἐλπίδας τῶν ὑπηκόων του. Κοπιαστικὰ ταξείδια, ἐπιμόχθους ἐορτάς, στρατιωτικὰς ἀσκήσεις καὶ παραστάσεις ἐν ἀνέμῳ καὶ θυέλλῃ, ἐν θέρει καὶ χειμῶνι, πανηγύρεις ἐπὶ ἀξιωματημονεύτοις ἡμέραις, πρὸς ἐγκαινιάσεις σπουδαίων ἰδρυμάτων, —οὐδεμίαν τῶν πολλὰκις ἀμέτρων τούτων ἀπαιτήσεων θέλει ν' ἀποφύγῃ. Καὶ οὗτος, πρὸς ὃν ἀπασαί αἱ καρδίαι ἀλαλάζουσιν ἐκ χαρᾶς, οὐ ἡ παρουσία τυγχάνει ἡ ὠραιότερα αἴγλη τῶν τελετῶν ἐκείνων, οὗτος, ἰστάμενος ἐν τῷ λάμποντι κέντρῳ τῆς ἐορτῆς, εἶνε ὁ μόνος ἴσως, ὅστις προσφέρει βαρεῖαν θυσίαν, ὃν ἡ μονότονος ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ θεάματος ἐκούρασεν ἀπὸ πολλοῦ ἡδῆ καὶ ὁ ὁποῖος συμμετέχει κατὰ τόσον μόνον τῆς γενικῆς χαρᾶς, καθ' ὅσον συναίσθάνεται ὅτι προξενεῖ χαρὰν. Οὐδεὶς δὲ τῶν εἰς τὰς πανηγύρεις συμμετεχόντων παρατηρεῖ, τί αἰσθάνεται ἄρα γε ἐνδομύχως ὁ εὐγενὴς μονάρχης, ὁ γηραλέος καὶ ἡσυχίας χρῆζων αὐτοκράτωρ. Δι' ἐκάστον ἔχει μίαν εὐμενῆ ἀλησμόνητον λέξιν. Ἐν τούτοις δὲν ἐπιζητεῖ ποτε εὐωνον δημοτικότητα. Μεθ' ὅλην τὴν εὐφρόσυνον εὐπροσηγορίαν δὲν ἐξέρχεται ποτε ἐκ τοῦ στερεῶς κεκλεισμένου κύκλου, ὃν τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα χαράττει περὶ αὐτόν, καὶ ἔξω τοῦ ὑποῖου ὁ σεβασμὸς κρατεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς πρέπουσαν ἀπόστασιν. Δὲν εἶνε ἡ κενόδοξος εὐαρέσκεια ἀπολαύσεως τῆς μεθυστικῆς εὐωδίας τῆς δόξης ἢ ὠθοῦσα αὐτόν νὰ ζητῆ ἐπαφὴν πρὸς τὸν ἐνθουσιώδη αὐτοῦ λαόν· εἶνε μόνον ἡ ἀναγνωρίσις τῆς ἀνάγκης νὰ διαδηλοῖ τρανῶς τὴν συναφειαν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, εἰς ἃς ἡ αὐτοκρατορικὴ παρουσία μόνον

χορηγεί γνησίαν καθιέρωσιν. Ὡς ἀπασαί αἱ πράξεις τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ αὕτη ἀπορρέει ἐκ τῆς συναίσθησεως τοῦ καθήκοντός του, ἥτις κανονίζει καὶ ἰθύνει ὅλην τὴν ὑπαρξίν του.

Ἄξιοπρεπῆ ὀνομάσαμεν τὸν αὐτοκράτορα. Καὶ τῶνόντι οὐδὲν ποτε ἐπραξε μειοῦν τὴν ἀξιοπρέπειάν του. Διότι ἐρείδεται αὕτη ἐπὶ τῶν εὐγενεστέρων ιδιοτήτων τοῦ ἀνδρός: ἐπὶ τοῦ θάρρους καὶ τῆς σταθερότητος.

Εἶνε ἄρα γε ἀνάγκη νὰ ἐνθυμηθῶμεν, κατὰ ποῖον τρόπον ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς πολέμους; Δὲν ἦτο ὁ ἡγεμονικὸς συνδυαζομένων αἰμακτορῶν θεάματός ἦτο ὁ γνησίως γερωκλινὸς στρατηγός, ὅστις, καίτοι τὸ γῆρας ἐπέβαλλεν αὐτῷ τὴν φειδῶ τῶν δυνάμεών του, οὐδεμίαν ἐγνώριζε μαλθακότητα, καὶ ὁ ἥπιος ἴστατο μετὰ τῶν ἰδικῶν του τεταγμένους ἐν μέσῳ τῶν φρικωδῶν παλαιωριῶν καὶ τῶν σπουδαίων κινδύνων, ἀπὸ τῆς πρώτης βολῆς, ἥτις ἐρρίφθη, μέχρι τῆς πρώτης κρούσεως τοῦ κώδωνος, ὅστις ἀνήγγειλε τὴν εἰρήνην. Καὶ ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ διαγωγὴ του εἰς τὰς ἀπαισίους ἐκείνας ἡμέρας, ἅς μετὰ βαθείας μόνον αἰσχύνης ἐνθυμούμεθα, ὅτε φρενοβλαβῆς κακουργία ἢ κακουργική φρενοβλάβεια διηύθυνε κατ' αὐτοῦ δολοφονικὸν ὄπλον; Οὐχὶ μόνον ἐκείνους, οἵτινες ἀναγκωρίζουσι τὴν πρόνοιαν ὡς τὸ καλλίτερον μέρος τῆς ἀνδρείας, ἀλλὰ τοὺς θαρραλέους ἀκόμη δὲν ἤθελέ τις μεμφθῆ, ἐὰν εἰς τὰς ἡμέρας ἐκείνας αἰτινες ἐπηκολούθησαν τὰς κακούργους πράξεις ἐλάμβανον πᾶν προφυλακτικὸν μέτρον ὅπως προστατεύσωσι τὴν ὑψηλὴν θέσιν ἐφ' ἧς ἴστανται οἱ βασιλεῖς. Ὁ αὐτοκράτωρ μόνος δὲν εἶχε τὴν συναίσθησιν τῆς ἀνάγκης τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας. Εἶχε πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν λαόν του. Δὲν ἤθελε νὰ πάσχουν οἱ πολλοὶ ἕνεκα τῆς αἰσχροτήτος ἐνὸς προσώπου. Ὡς ἂν οὐδὲν εἶχε συμβῆ, ἐδείκνυτο ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ του κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς συνήθως, καὶ ἐξηκολούθησε δεχόμενος ἐν τῇ ἀπλή αὐτοῦ ἀνοικτῇ ἀμάξῃ τὴν λατρείαν τοῦ λαοῦ.

Μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τούτου θάρρους συνδυάζεται ἡ σταθερότης τῆς θελήσεώς του. Αἱ πράξεις αὐτοῦ ρυθμίζονται διὰ συνετοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ διὰ τῆς ὑπαγορεύσεως τῆς συνειδήσεως. Ἐὰν πιστεύει ὅτι εὕρηκε τὸ ὀρθόν, δὲν ἐκκλίνει τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ βαδίζει ἀποφασιστικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ἀδιαφορῶν περὶ ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀπαρεσκευίας. Ἐὰν δὲν εἶχε τὴν σταθερότητα ταύτην, δὲν ἤθελε γίνεαι ὁ μέγας ἡμῶν αὐτοκράτωρ, μεθ' ὅλας τὰς προεξεχούσας ιδιότητας τὰς κοσμοῦσας αὐτόν. Εἰς τὰς πρώτας καὶ κρισιμωτέρας ἡμέρας τῆς κυβερνήσεώς του ἀντεμετώπισεν ἐν πλήρει συναίσθησιν τοῦ δικαίου αὐτοῦ τὴν θύελλαν μετὰ ἰσχύος ἀντιστάσεως, μετὰ ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ δραστηριότητος, αἵτινες φαίνονται ὑπερβαίνου-

σαι τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου. Οὗτος μόνος ἐδείχθη ἔχων δίκαιον ἀπέναντι τῆς ἀγανακτοῦσης πλειονοψηφίας τῶν ὑψηλῶν του. Ἀφοῦ ἡ ὀξυδερκεία αὐτοῦ ἐγνώρισεν, ὅτι ὁ στρατιωτικὸς διοργανισμὸς τῆς χώρας ἡμῶν ἠδύνατο νὰ ἐπιδιωχθῆ καὶ νὰ ἐκτελεσθῆ μόνον ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ σχεδιασθεισῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἰκανωτέρων αὐτοῦ συμβούλων ἐπιδοκιμασθεισῶν βάσεων, καὶ ὅτι εἶχεν εὖρει ἐπὶ τέλους διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τοῦ κράτους τὸν ἄνδρα τῶν θερμότερων καὶ ἐνδομυχοτέρων αὐτοῦ πόθων, ἔχοντα πολιτικὴν μεγαλοφυΐαν πρώτης τάξεως—ἀφοῦ ἐγνώρισε τοῦτο, ἀντίστη μόνος κατὰ τῆς ἐπιθέσεως πάσης σχεδὸν τῆς χώρας—εἰς καθ' ὅλων!—καὶ πρὸ τῆς σιδηρᾶς αὐτοῦ σταθερότητος μόνον ὠπισθοχώρησεν ἡ σφοδρὰ αὕτη ὁρμή. Προθύμως ἠνέχθη ὅτι ἡ θέλησις αὐτοῦ ἢ ἐκπηγάσασα ἐξ ἀκριβοῦς κατανοήσεως τῶν πραγμάτων παρεγνωρίσθη πανταχοῦ ἠνέχθη, ἂν καὶ μετὰ ὀδυνηροῦ αἰσθημάτος, ἀλλ' ἄνευ μνησικακίας, καὶ προσωπικῆς ἀκόμη ὕβριος καὶ ταπεινώσεως. Ἠγγυήθη μεθ' ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἀξιώματος, ὡς βασιλεὺς καὶ κύριος, ὑπὲρ τῶν ὑπηρετῶν, οὓς εἶχεν ἐκλέξει καὶ τὸ μεγαλοῦργόν τῶν ὁποίων αὐτὸς μόνος εἶχε διαγνώσει. Τὴν προστασίαν ἦν ἐγορήγησε πρὸς τὸν "Ὀθωνα Βισμαρκ ἀπέναντι τῆς μεγάλης δυστηνίου πλειονοψηφίας ὁ δημοκράτης Scherr χαρακτηρίζει δικαίως ὡς τὴν μεγάλην, ἀληθῶς ἱστορικὴν ἀξίαν τοῦ βασιλεῖος Γουλλιέλμου τῆς Πρωσίας, ἣν μωρία μόνον καὶ παντελής ἔλλειψις νοημοσύνης πρὸς ὀρθὴν ἀντίληψιν τῶν πραγμάτων καὶ δικαιοσύνης ἐπιτρέπεται νὰ παρίδῃ.

Αὕτη ἡ σταθερότης τῆς θελήσεως εἶνε τόσῳ μάλλον ἀξιοθαύμαστος, ὅσῳ εἶνε ἐντελῶς ἀπὸ πηλαγμένη πάσης δυστρόπου ἐπιμονῆς καὶ πάσης παραλόγου ἀξιώσεως τοῦ ἔχειν δίκαιον. Εἰς ὅλα τὰ σπουδαῖα ζητήματα ὁ αὐτοκράτωρ εἶνε λίαν εὐπρόσιτος εἰς καλὴν συμβουλήν. Καταπνίγει, ὅσον δύσκολον καὶ ἂν εἶνε τοῦτε ἐνίοτε δι' αὐτόν, πᾶν προσωπικὸν αἰσθημα. Ἀκούει προσεκτικῶς τοὺς ἐναντίους λόγους, ἐξετάζει καὶ ζυγίζει αὐτούς. Δύναται νὰ πείθεται, νὰ διδάσκηται, νὰ μεταβαλλῆ γνώμην. Τινὲς ἐκ τῶν μάλλον σπουδαίων μεταρρυθμίσεων τοῦ ἡμετέρου πολιτικοῦ βίου κωλυθῆσαν νὰ ἐκτελεσθῶσι μόνον διὰ τῆς θυσιᾶς προσωπικῶν αἰσθημάτων τοῦ αὐτοκράτορός μας. Ἀφοῦ ὁμως ἀπαξ προσφέρῃ τὴν θυσίαν ταύτην καὶ ἀσπασθῆ τὴν γνώμην τοῦ μεγάλου αὐτοῦ συμβούλου, ἐγγυᾶται ὑπὲρ αὐτῆς μετὰ τῆς αὐτῆς καρτερίας καὶ σταθερότητος, ὡς ἂν αὕτη εἶχεν ἐκπηγάσει ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πεποιθήσεως, καὶ τὴν ὑποστηρίζει δι' ὅλης τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἰσχύος. Ὅπως δὲ ὁ αὐτοκράτωρ εἶνε πλέον ἢ πεπαιδευμένος, ἥτοι

ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένος, οὕτως εἶνε καὶ πλέον ἢ φρόνιμος—εἶνε σοφός.

Ἐν τῇ σχέσει ταύτῃ πρὸς τοὺς σπουδαίους συνεργάτας καὶ συμβούλους του δείκνυται ἡ εὐγενὴς αὐτοῦ ἀβρότης, ἥτις θέλγει ὅλους τοὺς περὶ αὐτόν: πρὸ πάντων ἡ ἀφοσίωσις καὶ ἡ πίστις αὐτοῦ εὐγνωμοσύνη. Δὲν λησμονεῖ ποτε μίαν γενομένην αὐτῷ ἀγαθὴν πρᾶξιν. Διατελεῖ ἀφωσιωμένος καὶ πιστὸς πρὸς πάντα ὑπηρετοῦντα αὐτόν μετὰ πίστεως. Εἶνε ἀνεξάντλητος εἰς τὴν ἐπινοήσιν ἀβρῶν περιποιήσεων. Αἰσθάνεται, ὅτι τὸ ὕψος τοῦ ἀξιώματός του συνίσταται εἰς τὸ ὅτι δύναται νὰ καθιστᾷ εὐδαίμονα τὸν ἐλπίζοντα ἐπ' αὐτόν. Οὕτω δὲ ἀνέθρεψε δι' ἑαυτὸν οὐχὶ τυφλοὺς δούλους, ἀλλὰ πράγματι ἀφωσιωμένους πάντοτε ἐτοιμοὺς ὑπηρετάς, οἵτινες ἤθελον θυσιάσει ἐκάστην στιγμὴν τὴν ζωὴν των ὑπὲρ αὐτοῦ.

Εἶνε ἱπποτικὸς καὶ περιποιητικὸς πρὸς τὰς γυναῖκας, Ἄλλ' εἶνε γνησίως ἀνὴρ, ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου ἡ γυνὴ δὲν ἐπαίξει ποτε ἄλλο πρόσωπον, ἢ τὸ οὐχὶ βεβαίως ὀλιγώτερον ἐνδοξόν, πλὴν μετριωφρονέστερον ἐκείνο, ὅπερ ἡ φύσις ἔδωκε τῷ γυναικίῳ φύλλῳ. Ἄλλην σημασίαν εὐτυχῶς ἡ γυνὴ δὲν εἶχε ποτὲ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Πρωσίας. Δὲν γνωρίζομεν ἡμεῖς μίαν Maintenon, ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον μίαν Pompadour ἢ μίαν Dubarry. Ἡ ἱστορικὴ γυνὴ τοῦ βασιλείου ἡμῶν εἶνε ἡ βασίλισσα Λουίζα: ἡ εὐγενὴς, καρτερικὴ, συνετὴ καὶ ἡ λάμπουσα δι' ὅλων τῶν γυναικείων ἀρετῶν πιστὴ συντροφοῦς, ἡ παρήγορος σύζυγος, ἡ φιλόστοργος μήτηρ, μετριόφρων ἐν τῇ εὐτυχίᾳ, ἀξιοπρεπὴς ἐν τῇ ἀτυχίᾳ—τὸ πρότυπον τῆς γερμανίδος γυναικός. Καὶ ὁ σύνδεσμος ἀκόμη, ὅστις ἀπὸ ἡλικίως αἰῶνος καὶ ἐπέκεινα ἐνώνει τὸν αὐτοκράτορά μας μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐτοῦ συζύγου, εἶνε ὁ σύνδεσμος τῆς μετὰ σεβασμοῦ ἀφοσιώσεως. Ἐπωφελεῖται δὲ ἐκάστην περιστάσιν ἵνα προσενέγκῃ τὸν σεβασμὸν τοῦτον εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ κυρίαν. Πρὸς αὐτὴν ἀπηυθύνετο ἡ πρώτη σκέψις του μετὰ τὰ ἱστορικὰ κατορθώματα, ἅτινα ἐξετέλεσε, καὶ διὰ τῶν πρὸς τὴν βασίλισσαν καὶ αὐτοκράτειραν τηλεγραφημάτων ἡ πατρίς καὶ ὁ κόσμος ἔμαθον τὴν βραχυλογωτέραν καὶ μάλλον συγκινητικὴν ἱστορίαν τῶν μεγάλων πολέμων. Καὶ παρίσταται πάντοτε παρ' αὐτὴν, ὡς ἀκίς γυναικεία πράξις καὶ εὐσπλαγγνία πρέπει ν' ἀσκηθῶσι καὶ ν' ἀποδειχθῶσι: εἰς τὰς εὐεργετικὰς ἐνεργείας καὶ εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῆς γενικῆς ἀνάγκης. Βαθεῖα ἀποστροφή κατὰ τοῦ ψευδοῦς αἰσθημάτος καὶ τῆς ἐμπαθοῦς ὑποκρισίας ὑπάρχει ἐν τῇ σχέσει τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του: ὅπως πρὸς τὴν σύζυγον, οὕτω καὶ πρὸς τὸν υἱόν του, ὃν ἀνέθρεψεν εἰς ὅλας τὰς ἀρετάς τοῦ μονάρχου, ὡς ἱπποτικὸν στρατιώτην, καλὸν πο-

λίτην καὶ ἀξίον ἀντιπρόσωπον καὶ διάδοχόν του. Ἐν ἀπλή δὲ στοργῇ εἶνε ἀφωσιωμένος εἰς τὴν θυγατέρα του καὶ ἐν συγκινητικῇ ἀδελφικῇ τρυφερότητι εἰς τὴν γηραλέαν αὐτοῦ ἀδελφὴν. Διὰ τὰ ἀποθανόντα μέλη τῆς οἰκογενείας του διαφυλάττει βαθυτάτην εὐσέθειαν. Ἐν ἐκάστη περιπτώσει ἐκφράζει συγκινητικῶς τὸ ἀληθὲς σέβας, μεθ' οὗ ὁ αὐτοκράτωρ μας ἀναμιμνήσκεται τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς του. Ὅτε δὲ ἐξεκίνησε διὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα μετὰ τῶν δύο κραταιότερων λαῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπὸ κυανοῦ φωτός μυστηριωδῶς λουομένην στοάν, ὅπως ἀναπέμψῃ προσευχὴν σιωπηλὴν ἐκεῖ, ὅπου τὰ λείψανα τῶν μακαρίων αὐτοῦ γονέων κείνται τεθαμμένα ἐν αἰωνίᾳ γαλήνῃ. Ζωηρὰν δὲ καὶ προσφιλεῖ διατηρεῖ τὴν μνήμην τῶν ἀποθανόντων αὐτοῦ ἀδελφῶν, πρὸ πάντων τὴν τοῦ βασιλικοῦ τοῦ ἀδελφοῦ Φρειδερίκου Γουλλιέλμου τοῦ Τετάρτου, ὅσον διάφορος τοῦ ἰδικῦ του καὶ ἂν ἦτο ὁ ἰδιότροπος χαρακτήρ τοῦ ρεμβδῶδους, πνευματώδους καὶ εὐγενοῦς ἐκείνου ἀνδρός, τοῦ πεποικισμένου δι' ἀπάντων τῶν προτερημάτων, ἐκτὸς τῶν τοῦ κυβερνᾶν.

Οὕτως ἡ εἰκὼν τοῦ ἡμετέρου αὐτοκράτορος παρουσιάζεται ὡς τὸ πρότυπον ἐντελοῦς ἀνδρός. Ἡ θέλησις του ρυθμίζεται ὑπ' ἀληθοῦς μεγαλείου τῆς ψυχῆς, αἱ πράξεις του κανονίζονται ὑπὸ ἐκτάκτου νοῦς, ὑψηλῆς μορφώσεως καὶ σιδηρᾶς καρτερίας, ἡ δράσις του διευθύνεται ὑπὸ τοῦ στερεοῦ καθήκοντος. Ἐὰν ποτε μονάρχης τις ἦτο προωρισμένος διὰ μεγάλα κατορθώματα, οὗτος εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ Γουλλιέλμος. Καὶ ἐξετέλεσε ταῦτα ὡς ἦρος ἐν πλήρει συναίσθησιν τῆς δυνάμεώς του, ἀλλ' ἐντελῶς μετριωφρονῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀλαζονίας. Πιστότατος ὢν χριστιανός, ἔκυψε πάντοτε ἐν ταῖς ἐνδοξοτέραις τοῦ βίου του στιγμαῖς πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Κυρίου καὶ δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς θεοὺς, διότι ἐξετέλεσαν τόσον πολλὰ δι' αὐτοῦ.

Σήμερον σημερινὸς πάντες οἱ κώδωνες, πάντα τὰ ὄργανα ἠχοῦσι καὶ πᾶσαι αἱ καρδίαι προσεύχονται: «Κύριε σῶζε τὸν βασιλέα!» Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ διατηρήσῃ τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὴν πλήρη σεβασμοῦ ἀγάπην ἡμῶν καὶ χορηγήσῃ αὐτῷ δύναμιν, ἵνα φέρῃ εὐρώστως τὸ βαρὺ ἄχθος τῶν ἐνενήκοντα αὐτοῦ ἐτῶν, διαφυλάξῃ αὐτῷ τὴν ἀξιοθαύμαστον σαφήνειαν καὶ βαύτητα τοῦ νοῦς, τὴν σοφίαν καὶ ἀγαθότητά του ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ παντός τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου!

Καὶ ἂν ἔχῃς κλίσειν πρὸς τὸ ἰδεῶδες, φρόντιζε πρὸς καταπράυνσιν τῶν γηίνων φρονιδῶν. Διότι καὶ τὸ ἀερόστατον ἀνέρχεται εἰς τὰ νέφη, ἀλλ' ἀφοῦ κορεσθῆ κάτω ἐπὶ τῆς γῆς.

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(Μυθιστορία 'Ηλ. Βερτέ.—Μετάφρασις Α. Β.)

[Συνέχεια 'Εξ προηγούμενου φύλλον].

Ο τραπέζιτης μείνας μόνος έσκέπτετο.

— Ο διάβολος να την πάρη αυτήν την Θηρεσίαν, έλεγε καθ' έαυτόν. 'Αλλ' άφου άνέβη, έπρεπε φρονίμως να ενδώσω, άλλέως θα μου ήνοιγε δουλειαις. Είνε στιγμή κατὰ τὰς όποιαις δέν είναι όσον τρελλήν την ήθελα. Καί αυτό τό μικρό μαγκόπαιδο, τό όποιον έμάζευσεν από τούς δρόμους... να είναι πραγματικώς υίός της καί υίός μου; Μα την αλήθειαν, μου έρχεται να τό πιστεύσω, διότι έχει μίαν όμοιότητα... Βεβαίως τό παιδί της Φακινέτας δέν έχάθη εις την πυρκαϊάν του άχυρώνος. Είδα τό πρακτικόν, τό όποιον συνέταξαν αι άρχαι μετά τό συμβάν, καί δέν είναι άδύνατον... 'Αδιάφορον! 'Εγώ πρέπει τώρα να θγάλω την ούραν μου από αυτήν την ιστορίαν... καί αν τά πράγματα πάγουν καθώς έλπίζω, εις τρεις ήμέρας φεύγω διά τό Βέλγιον, καί άς ξεμπερδεύσουν έδω όπως θέλουν. 'Αρκεί αυτός ό διαβολο-Έκτωρ να μή μου τά χαλάση.

Καί ήρχισε πάλιν την έργασίαν του, καθ' ήν ήσχολείτο ν' άποκρύψη όσον τό δυνατόν από τών δανειστών του όσας έτι κατείχεν άξιας.

'Αλλά διέκοψεν αυτόν μετ' όλίγον ό διανομεύς του τηλεγραφείου, κομίζων τηλεγράφημα εκ Κλαμεσύ. Περιείχε δε βεβαίως αυτό εύάρεστον είδησιν, διότι ό τραπέζιτης, άφου τό άνέγνωσεν έτριψε τὰς χείρας του, ψιθυρίζων:

— 'Ωραία, λαμπρά! αν μου δώσουν κειρόν θα έπιτύχω.

Καί έδυσίσθη πάλιν εις την εξέτασιν τών χαρτίων του, ότε ήκουσεν από της κλίμακος φωνήν έντονον καί όργίλην, προδήλως του Έκτορος. 'Ητο δε ό Έκτωρ αλήθως, έπιστρέφων από του Μύλου, καί ό Λοβεδύ εκάλεσεν αυτόν εις τό γραφεϊόν του. 'Ο νέος εισήλθε μορφαζων.

— Βιάζομαι, πατέρα, ειπε· πρέπει ν' αλλάξω ένδύματα. Δέν βλέπεις εις ποίαν κατάστασιν είμαι;

Ο Έκτωρ εκάλυπτετο έτι πράγματι υπό πρασινωπού πηλοϋ. Τό ήλλοιωμένον αυτού πρόσωπον είχε την αυτήν χροϊάν καί ή κόμη του έσταζεν ίλύν.

— 'Αλήθεια! πόθεν έβγήκες έτσι;

— Από τόν βάλτον του μύλου Βαλάρ. 'Ηθέλησα να κάμω κάτι τελειωτικόν, καί μου τά έχάλασε πάλιν αυτός ό άθλιος, τόν όποιον άπαντώ πάντοτε έμπρός μου.

Διηγήθη δε ταχέως τά μεταξύ αυτού καί της εξαδέλφης του συμβάντα κ' εξέθηκε πώς ή παρεμβασίς του Νοέλ τόν εξηυτέλισε.

— 'Ολ' αυτά έν τούτοις δέν τά είχες συλλογισθή άσχημα, υπέλαβεν ό πατήρ· καί τόρα τί θα κάμης;

— Θα φρονέσω τόν άγροϊκον αυτόν, ό όποιος με προσέβαλε. Του είπα ότι συγκατανεύω να μονομαχήσω μαζή του, καί έδέχθη την μονομαχίαν... Θα τόν φρονέσω λοιπόν όπως σε βλέπω καί με βλέπεις, καί ή άχάριστος αυτή καί κακότροπος 'Αδριανή, ή όποια τόν άγαπᾶ, θα λάβη άφορμήν να κλαύση.

Ο Κ. Λοβεδύ εκίνησε την κεφαλήν.

— Κακόν μέσον, ειπεν. 'Αν τόν άγαπᾶ, δέν θα σου συγχωρήση τόν θάνατόν του, καί δέν θα δυνηθής πλέον να την νυμφευθής. Δέν πρέπει δε κανείς ποτέ ν' άπελπίζεται από την ιδιοτροπίαν της γυναικός. 'Επειτα, έσκέφθη, Έκτωρ, ότι δέν πρέπει, σύ ευπατρίδης, να κτυπηθής μ' ένα σιδηρουργόν; Θα σε περιπαίζου.

— Αυτόι είναι προλήψεις άπρηχαιωμένοι. Ο Νοέλ με στενοχωρεί, καί μου είναι έντελώς άδιάφορον με ποίον μέσον θ' άπαλλαγῶ άπ' αυτόν τόν ταχύτερον. 'Ως προς την 'Αδριανήν, δέν ήξεύρω με την αλήθειαν αν δέν την μισῶ τόρα όσον κ' εκείνον.

— Αυτό είναι θυμοί έρωτευμένου! 'Ακουσε, Έκτωρ. Δέν πρέπει να θυσιάσης εις γελοϊάν ένδίκησιν τά σοβαρά σχέδια τά όποια μελετῶ, καί εις τά όποια έχεις καί σύ τό μέρος σου. 'Αν λάβω αυτές τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκα από την πώλησιν του Βλινύ, ήμπορούμεν να φύγωμεν εις τό έξωτερικόν, καί ν' αρχίσωμεν δι' αυτών νέαν περιουσίαν. 'Ελαβα δε πρό μικρού τηλεγράφημα του συμβολαιογράφου Περρέν, ό όποιος είναι αυτήν την στιγμήν εις τό Κλαμεσύ, καί μου αναγγέλλει ότι είδε τούς τραπέζιτας της πόλεως κ' έλπίζει να έχη αύριον εις την διάθεσίν μου τό ποσόν ήλόκληρον. 'Ιδού! διάβασε!

Καί τῷ έδωκε τό πρό μικρού κομισθέν τηλεγράφημα.

Ο Έκτωρ τό έθεώρησεν άφηρημένος καί άπήντησεν.

— Έξάριετα· αλλά τί σχέσιν έχει τούτο με τό να μή τιμωρήσω αυτόν τόν αυθάδη Νοέλ;

— Δέν έννοείς ότι ή μονομαχία αυτή θα παροργήση την μητέρα καί την κόρην, ... την κόρην ιδίως ή όποια κάμνει την κυρίαν Δυχαμείλ, ότι θέλει; 'Ημπορούν, άμα θυμώσουν, να αναβάλουν την πληρωμήν τών πεντακοσίων χιλιάδων, καί ίσως να διαλύσουν καί την συμφωνίαν. Καί τότε τί γινόμεθα καί οι δύο; Σε παρακαλώ, παραιτήσου από αυτήν την άνόητον επιχείρησιν. 'Εκδικαίεται κανείς, όταν ή ένδίκησις ζημιώνει τά συμφέροντά του;

— Είσ' έλεύθερος, πάτερ μου, να προτιμᾶς τό συμφέρον. Σκέψου περί του έαυτού σου καί

μήν άνησυχής δι' έμέ. Καθείς μας άς πράξη κατὰ τὰς ιδέας του.

— Καί πάλιν σου λέγω, ή επιμονή σου θα μάς καταστήση έχθράς την θεϊάν σου καί την εξαδέλφην σου, καί θα μηδενίση την τελευταίαν μας έλπίδα. Πρέπει να παραιτηθής άπ' αυτήν την μονομαχίαν, ή τουλάχιστον να την αναβάλης έως ότου λάβω τὰς πεντακοσίας χιλιάδας... Εύρέ προάσεις δια να παρατείνης τά πράγματα... Δύο ήμέρας, μόνον δύο ήμέρας σου ζητῶ... 'Επειτα σκύτωσε όποιον θέλεις.

— Λυπούμαι ότι δέν ήμπορῶ, άπήντησεν ό Έκτωρ ψυχρῶς. Σύ συλλογίζεσαι τά χρήματά σου, έγώ συλλογίζομαι την ένδίκησίν μου... Πηγαίνω λοιπόν, με την άδειάν σου, ν' αλλάξω πρώτον ένδύματα, κ' έπειτα ν' αναζητήσω τούς γείτόνάς μας, τούς άδελφούς Δεβάρ, οι όποιοι θα μου χρησιμεύσουν ως μάρτυρες.

Ο Λοβεδύ προσεπάθησε να τόν κρατήση.

— Μίην στιγμήν, .. στάσου μίαν στιγμήν! έφώνησε. Σκέψου τὰς φοβεράς συνεπειάς... Πρέπει δε ακόμη να σου ειπῶ, ότι αν τυχόν άπαντήσης εις τό σπίτι την πτωχήν αυτήν τρελλήν, την όποιαν λέγουν Φακινέταν...

'Αλλ' ό Έκτωρ ήτο ήδη μακράν.

— Κτήνος! σιδηροκέφαλε! έψιθύρισεν ό τραπέζιτης κλειών παταγωδῶς την θύραν. Πηγαίνει να θυσιάση ίσως τό μέλλον μας εις μίαν μωράν φρενοτροπίαν. 'Ωραία κατάστασις! 'Από τό ένα μέρος ή Τερέζα καί τό μικρό της, από τό άλλο ό δαιμονισμένος αυτός Έκτωρ... Θα κυττάξω κ' έγώ να εφαρμόσω την συμβουλήν του τρυφερού μου υιού, .. να έβγω από την λάσπην, καί οι άλλοι άς κάμουν καλά.

Κ.

Τό μυστικόν του χαρτοφυλακίου.

Την αυτήν ήμέραν περί τό έσπέρας ήσαν πολλοί συνηγμένοι έν τῷ δωματίῳ, όπερ κατείχεν ό Ιωάννης Ρεβού έν τῷ οίκῳ του Νοέλ Λετελλιέ. Ο Νοέλ ήτο άπών, άλλ' έμελλε να επιστρέψη ταχέως. Ζωηρά δε φαιδρότης έπεκράτει μεταξύ τών παρισταμένων. Ο Ιωάννης ήτο έν πλήρει αναρρώσει, καίτοι δέν είχαν έντελώς ίαθῆ κηθήμενος δε ήμίγυμνος επί της κλίνης του, έφυλλολόγει δια της έλευθέρας χειρός του δέσμην επισήμων έγγραφων. Η γηραιά του μήτηρ, ήτις τόν είχε νοσοκομήσει μετά τσσαύτης στοργής καί άφοσιώσεως, εκάθητο έτι παρά τό προσκεφάλαιόν του καί προσεπάθει να τόν πράύνη, καίτοι συμμεριζομένη την χαράν του. Εκ του άλλου μέρους της κλίνης ίσταντο, πλήρως χαρᾶς επίσης, ό Γριβέ καί ή κόρη του Πετρούλα. Είχον καί αυτοί μεγάλην δέσμην έγγρα-

φων ανά χείρας, ών δέν έννόουν μεν βεβαίως τό περιεχόμενον άλλ' έννόριζον όμως την μεγάλην σπουδαιότητα. Έν τούτοις ό Γριβέ, έν μέσῳ της χαρᾶς του, έφαινετο άνήσυχος. Νέφος παροδικόν έσκίαζεν ένίοτε τό μέτωπόν του, καί έστρεφεν άνησυχῶς τά βλέμματα προς την θύραν.

Ηρχίζεν ήδη να νυκτώνη, καί ό Ιωάννης άπόθησε τά έγγραφα, άτινα πρό μικρού τοςούτον περιπαθῶς άνεδίφα.

— Μητέρα, ειπε, φύλαξέ τα αυτά τά χαρτιά εις την τσέπη σου... Τι τά θέλεις! Σάν ψέματα μου φαίνεται, πῶς έγείναμεν ιδιοκτητάι του σπιτιού, του άμπελιού... 'Α! ό θεός να ταις φυλάγη ταις καλαις κυρίαίς, ταις άγίαις γυναίκες, που μάς εκάμαν τόσο πλουσίους.

— 'Ολ' αυτά καλά είναι, Γιάννη, ειπεν ή γραία Ρεβού, αλλά δέν σουδωκαν την υγείαν σου ούτε σου κόλλησαν τά σπασμένα σου κόκαλα... καί σύ κουνήσαι πάλι...

— Τά κόκαλά μου; τί έπαθαν; Σε δύο ήμέρας θα σκαλίξω τόν κήπό μου καί θα σκάπτω τ' άμπελι μου, εκτός αν πιάσω πάλι την παληά μου τέχνη... είκοσιπέντε τό κομμάτι. Μου φαίνεται πῶς καί από τόρα ήμπορῶ να πηδήσω, να χορεύσω, να... ή!

Ο νέος κτηματίας ήθέλησε να εκφράση την χαράν του δια ζωηρών πως κινήματων, κ' έτιμωρήθη δι' αίφνιδίου καί όξείας όδύνης. 'Ω-χριάσας άνέπεσεν επί τό προσκεφάλαιόν του.

— Τά βλέπεις; ειπεν ή μήτηρ του.

'Αλλ' ευτυχῶς ό πόνος παρήλθε ταχύς ως ήλθε.

— Καί έμεϊς, ειπεν ή μικρά Πετρούλα, κινούσα την εις χείρας της δέσμην έγγραφων, τί θαρείτε; μάς τά έδωσαν αυτά τά χαρτιά δια να τυλιξώμεν σαροδέλλαις; 'Οταν συλλογίζομαι πῶς ό πατέρας μου είναι τόρα ιδιοκτήτης του Μύλου, ότι δέν θα πληρώνη πλέον νοίκι, καί θα του πληρώσουν άλλοι... Τι τύχη, αϊ; Θα μου ειπήτε: πρέπει να ευχαριστήσωμεν τὰς καλὰς αυτές κυρίας. Δέν λέγω όχι, αλλά πρώτ' άπ' όλους δι' όσα καλά μάς συμβαίνουν, πρέπει να ευχαριστήσωμεν τόν Κ. Νοέλ, που μάς έφάνη 'σαν θεός εις αυτόν τόν κόσμον.

— Αυτό είναι αλήθεια! άπήντησεν ή γραία Ρεβού.

— 'Αλήθεια! επανέλαβον οι άλλοι.

— Ο κύριος Νοέλ, εξηκολούθησεν ή μικρά Γριβέ, συγκεκινημένη μέχρι δακρύων, είναι ό καλύτερος νέος, ό πλέον ευγενής, ό πλέον άνδρείος...

Ο πατήρ της ήτένισεν επ' αυτήν όξυ τό βλέμμα, καί ή κόρη διεκόπη, κάτω νεύουσα την κεφαλήν.

— 'Εχεις δικαίον, κορίτσι! ειπεν ό δδοστάτης· αλλά δέν πρέπει να λησμονήσωμεν ότι αι κυρίαί Δυχαμείλ δέν μάς χρεωστούσαν τίποτε,

διότι ἐμείς ἐκάμαμεν τὰς διαταγὰς τοῦ Κ. Νοέλ, καὶ ὅλοι οἱ πλούσιοι δὲν εἶνε τόσοι καλόβολοι. Ἐπειτα, δὲν ἦτον εὐγενικὴ ἰδέα τῆς κυρίας Ἀδριανῆς νὰ ἔλθῃ μόνη τῆς νὰ μᾶς φέρῃ... νὰ φέρῃ εἰς ἐσένα δηλαδὴ, ποῦ τῆς ἔκαμνες αἰωνίως μοῦτρα, χωρὶς λόγον, τὰ ἔγγραφα αὐτὰ ποῦ μᾶς ἔκαμαν πλουσίους;

— Ναί, πατέρα, καί, ἀπάντησεν ἡ Πετροῦλα κατηχυμένη. Ἡ κυρία Ἀδριανὴ εἶνε πολὺ καλὴ, κ' ἐγὼ δὲν τὴν ἐγνώριζα. Τὴν ἔβλεπα τόσοι εὐμορφῆν, τόσοι εὐτυχημένην. Τὴν ἀγαποῦν ὅλοι, καί... Ἄ! νὰ σοῦ πῶ ὅμως, ἐξηκολούθησεν, ἐκδικητικῶς, ὀρθομένη, ἀν ἀπαντήσω καμμιάν φορὰν αὐτὴν τὴν Ἰωσηφίναν, ποῦ μοῦ ἐπαιξε παιγνίδι τόσοι ἀσχημον, θὰ γείνουσιν ἄλλα πράγματα. Εἶδες ἐκεῖ τὴν χαμένην νὰ πάρῃ τὸ γράμμα μου καὶ νὰ τὸ πάγῃ εἰς τὸν κύριον τοῦ πύργου! Ἄς μοῦ πῆσῃ εἰς τὰ νύχια, κ' ἐγὼ τὴν συγυρίζω... θὰ τῆς μαδῆσω τὰ ψεύτικα μαλλιά τῆς... ψεύτικα φορεῖ ἢ ἀδιάντροπη!

— Καλὰ, καλὰ! ὑπέλαθεν ὁ Γριβὲ ἰλαφρῶς μειδιῶν, αὐτὰ τὰ βρίσκετε... Ἄλλὰ νὰ σοῦ εἰπῶ Πετροῦλα... Πρέπει νὰ πανδρευθῆς, καὶ γλήγορα, τὸν υἱὸν τοῦ Τριγκάρ, ποῦ μοῦ εἶπε ὅτι σὲ θέλει εἶνε τίμιον παιδί, δουλευτῆς, κ' ἔχει καὶ τὸ δικό του. Τώρα ποῦ ἔχομε κ' ἐμεῖς κᾶτι, θὰ σὲ ξαναζητήσῃ βέβαια, καὶ θέλω τὸ πρᾶγμα νὰ τελειώσῃ... ἅμα ὁ φίλος μας ὁ Γιάννης γείνη καλὰ καὶ μπορεῖ νὰ χορεύσῃ τὸν γάμον.

— Θὰ χορεύσω, Γριβέ, ἐφώνησεν ὁ ἀσπαλακοθήρας παιδρότατος ὅπου καὶ ἂν ἦνε, θὰ χορεύσω.

Ἡ Πετροῦλα δὲν ἐφαίνετο κατηχαριστημένη ἐκ τοῦ σχεδιαζομένου τούτου γάμου. Ἄλλ' οὐδὲν εἶπεν ἠγέρθη μόνον ὀρμητικῶς καὶ κατέφυγεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου, ὅπου μετὰ κόπου συνέπνιξε τοὺς λυγμούς τῆς.

Ὁ πατὴρ τῆς δὲν ἐφάνη ὅτι τὸ παρετήρησεν, ὑπέλαθε δὲ, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ἀσπαλακοθήραν:

— Φοβοῦμαι, Γιάννη, μήπως αὐτὰ ποῦ συνέβησαν σήμερα εἰς τὸ σπίτι μου, ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς βρωμοκόρης τοῦ φύλακος, ἔχουν κακὰ ἐπακόλουθα. Ὁ Κ. Νοέλ καὶ ὁ μυρωδάκιος ὁ Παρισινὸς τὰ ἐτσούγκρισαν τότε ὁ Κ. Νοέλ τὸν ἐπέταξε ἀπὸ τὸ παράθυρο, μέσα εἰς τὸν βάλτο... Ἀπὸ κᾶτι ποῦ ἄκουσα, ἢ ὑπόθεσις δὲν ἐτελειώσε.

Ὁ Ἰωάννης Ρεβουὺ ἠγέρθη ζωηρῶς, μ' ὅλους αὐτοῦ τοὺς ἐπιδέσμους.

— Τί λέγεις, Γριβέ; ἠρώτησε. Μήπως ὁ παρισινὸς θέλει νὰ καταφέρῃ τίποτε;...

— Ἀπ' αὐτὸ δὲν φοβοῦμαι... δὲν ἔχει δύναμι... Ἄλλὰ ὁ κύριος Νοέλ, Γιάννη, ἀνατράφη βλῆπεις, σὰν αὐθέντης κ' ἔχει ἰδέαις ἀλλοιω-

τικαῖς. Ἄν τὸ λοιπὸν, καθὼς ὑποπεύω, τοῦ ἔλθῃ ἰδέα νὰ κτυπηθῇ εἰς μονομαχίαν...

— Πῶς! ἐφώνησεν ἐμβρόντητος ὁ Ἰωάννης νὰ κτυπηθῇ μὲ σπαθί; μὲ πιστόλι; Παναγία μου! θὰ μοῦ τὸν σκοτώσῃ ὁ παρισινός.

Ὁ ὀδοστάτης ἐδήλωσε διὰ χειρονομίας τὴν ἀπελπισίαν του, ἢ δὲ Πετροῦλα, ἥτις ἐκλαυθμήριζε σιγαλῆ τῆ φωνῇ εἰς τὴν γωνίαν τῆς, ἠνωρθώθη:

— Πατέρα, ἠρώτησε, δὲν εἶνε καλὸν αὐτὸ διὰ τὸν Κύριον Νοέλ;

— Τὰ κορίτσια δὲν ἀνακατεύονται εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα.

Καὶ ὁ Γριβὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην.

— Ποῦ εἶνε τώρα; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης ταπεινῆ τῆ φωνῆ.

— Δὲν ξέρω. Ἄλλ' ὅταν ἐβγήκε, μοῦ ἐφάνη κᾶπως ταραχμένος, καὶ ἴσως ἔχει τώρα αὐτὴν τὴν δουλειάν εἰς τὸν νοῦν του. Μοῦ εἶπε ὅτι ἐπήγαινε εἰς τοῦ ἱατροῦ Βουλλιέ... Ἐπειτα, ξεύρεις Γιάννη, ἤμπορεῖ καὶ ν' ἀπατώμαι... δὲν πρέπει ἀκόμη ν' ἀνησυχώμε...

— Φοβοῦμαι πῶς δὲν γελήσαι, Γριβέ. Ἄ! ἂν πάθῃ τίποτε ὁ Κ. Νοέλ, τί μὲ μέλει νὰ εἶμαι πλούσιος. Καλλίτερα νὰ εἶμαι πτωχός, καὶ νὰ ζητιανεύω ἔς τοὺς δρόμους παρά νὰ ἰδῶ...

— Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ὀδοστάτης. Κ' εἰσηγασαν ἀμφότεροι λυπηρὰ σκεπτόμενοι, ὅτε βήματα ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς κλίμακος, εἶτα ἐν τῇ πρώτῃ δωματίῳ, καὶ ὁ Νοέλ εἰσηλθεν. Ἦτο κάθιδρος καὶ ἀσθμαίνων.

— Μὲ συγχωρεῖτε, καλοὶ μου φίλοι, εἶπεν, ὅτι σᾶς ἄφησα μόνους. Ἄλλὰ εἶχατε νὰ θυμολήσετε διὰ τὴν νέαν σας εὐτυχίαν, καὶ κανεῖς δὲν χαίρει περισσότερο ἀπὸ ἐμέ... Δὲν ἤλθε κανεῖς νὰ μὲ ζητήσῃ κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου;

— Κανεῖς.

— Οὔτε γράμμα ἤλθε;

— Τίποτε.

— Ἄ, καλὰ! ἐγκαίρως ἤλθε.

Ἐσπευσε δὲ ν' ἀνάψῃ φῶς κ' ἐκάθισε πλησίον τῶν φίλων του. Ὁ ὀδοστάτης ἠρώτησε δειλῶς:

— Ἀπὸ τοῦ ἱατροῦ ἔρχεσθε, κύριε Νοέλ;

— Ναί, ἤθελα νὰ μάθω τί τοῦ χρεωστοῦμεν διὰ τὰς ἐπισκέψεις, τὰς ὁποίας μᾶς ἔκαμε μὲ τόσοι ζῆλον. Εἶχα νὰ τοῦ εἰπῶ καὶ κᾶτι ἄλλο ἀκόμη, κ' ἐφάνη προθυμότατος.

— Ἄ, ἄ! εἶπεν ὁ Γριβέ, θεωρῶν πλαγίως τὸν Ἰωάννην.

Ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐστέναξε βαθέως.

— Ἀπ' ἐκεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ Νοέλ, ἐπῆγα εἰς τὸν Περρέν, νὰ ἐρωτήσω μὴ τυχὸν ἔπαθε τίποτε ἢ δεσποινὶς Ἀδριανὴ ἀπὸ τὰς σημερινὰς συγκινήσεις, κ' ἔμαθα μ' εὐχαρίστησίν μου, ὅτι ἐπέστρεψε πολὺ καλὰ εἰς τὴν οἰκίαν. Εἶδα καὶ

τὸν Κύριον Μυσσῶ, τὸν δεύτερον γραφεὰ τοῦ συμβολαιογράφου, ἐξαίρετον νέον γνώριμόν μου, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἐφάνη πρόθυμος καθὼς ὁ ἱατρός.

Σιγῆ βαρεῖα διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους. — Καὶ τί τοὺς ἠθέλατε, τὸν ἱατρὸν καὶ τὸν Κ. Μυσσῶ, κύριε Νοέλ; ἠρώτησε τέλος ὁ ὀδοστάτης.

Ὁ Νοέλ κατενόησεν ὅτι εἶχεν ἀποκαλύψει πράγματα, ἅτινα κάλλιον ἦτο ν' ἀποσιωπήσῃ. Ἄλλ' ἐνῷ ἠτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ, ἔκρουσαν θορυβωδῶς εἰς τὴν ἐξώθυραν. ἠγέρθη τότε καὶ ἀνῆψε δεύτερον κηρίον.

— Αὐτὸ εἶνε βέβαια τὸ ὁποῖον περιμένω, εἶπε.

Καὶ μετέβη εἰς τὸ πρῶτον δωματίον, οὐτινος ἐκλείσεν ὀπισθεν τοῦ τὴν θύραν.

Μετ' ἀνταλλαγῆν ὀλίγων λέξεων, ἡ Βρανδὲν εἰσηγάγε νέον τινὰ ἀστείον, περιβεβλημένον τερόχροον οἰκοστολήν, γνωστὸν δὲ ὡς υἱὸν τοῦ κηπουροῦ τοῦ Βλινύ.

— Κύριε Νοέλ, εἶπεν ἡ οἰκονόμος, εἶν' ἕνα γράμμα ποῦ θέλουσιν νὰ τὸ δώσουν εἰς τὰ χεῖράς.

— Καλὰ, κυρὰ Βρανδὲν, περιμένει κάτω, καὶ πρόσεξε νὰ φέξῃς ὅταν θὰ καταϊθοῦν.

Ἡ Βρανδὲν ὕψωσεν ὀφθαλμούς καὶ χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, οἰνοεῖ ἐπιμαρτυρομένη αὐτὸν ὅτι οὐδὲν ἐνόει τῶν συμβαινόντων, καὶ ἀπεσύθη.

Ἡ ἐπιστολή, ὡς ἐμάντευσεν ὁ ἀναγνώστης, ἦτο τοῦ Ἐκτορος Λοβεδύ, περιεῖχε δὲ τὰς ὑλίγας ταύτας λέξεις:

«Κύριε,

«Μάρτυρές μου εἶνε οἱ κύριοι Δεβάρ, ἰδιοκτῆται τοῦ πύργου Σαβρόλ, καὶ μετ' αὐτῶν θέλουσι συνηνοηθῆναι οἱ μάρτυρές σας.

«Σᾶς προσκυνῶ

ΕΚΤΩΡ ΛΟΒΕΔΥ.»

Ὁ Νοέλ ἐκάθισε παρά τὴν τράπεζαν καὶ ἀπήντησε:

«Κύριε,

«Μάρτυρές μου εἶνε ὁ ἱατρός Βουλλιέ, ἀρχαῖος ἐπίτροπος, καὶ ὁ Κ. Ἐρρίκος Μυσσῶ, δεύτερος γραφεὺς ἐν τῷ συμβολαιογραφίῳ τοῦ Κ. Περρέν. Οἱ κύριοι Δεβάρ δύνανται, ἀπὸ τοῦδε, νὰ συνηνοηθῶσι μετὰ τοῦ Κ. Βουλλιέ, ἐν Βωβραί.

«Σᾶς προσκυνῶ

ΝΟΕΛ ΛΕΤΕΛΙΕ.»

Συμπτύξας δὲ τὴν ἐπιστολήν καὶ σφραγίσας αὐτήν, ἐπέδωκεν εἰς τὸν κομιστὴν τῆς ἄλλης, ὅστις ἀπεσύρθη κωφεύων πρὸς τὰς παραπειστικὰς ἐρωτήσεις, ἄς ἀπέτεινεν εἰς αὐτὸν συνοδεύουσα ἡ Βρανδὲν.

(Ἐπεται συνέχεια.)

Η ΓΡΑΜΜΑΤΟΦΟΡΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

Πολλάκις ἐγένετο λόγος ἐν τῇ «Ἐστία» περὶ τῶν γραμματοφόρων περιστέρων, εἰς ὧν τὴν ἀσκῆσιν μετ' ἐπιμελείας ἐπεδόθησαν ἀπὸ τινος τὰ στρατιωτικὰ ἰδίως ἔθνη, πειρώμενα νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ πτηνὰ ταῦτα εἰς μεταβίβασιν ἀγγελμάτων, ἐν καιρῷ πολέμου μάλιστα. Ἡ γραμματοφόρος περιστέρα δὲν ἦτο ἀγνωστος καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Ἐκ τινος σπουδαίας πραγματείας, δημοσιευομένης ἐντὶ «Νέας Ἡμέρας» παραλαμβάνομεν τὰ ἐπόμενα περὶ τούτου.

Διὰ τὴν πιστὴν καὶ ἀναλλοίωτον ἀγάπην πρὸς τε τὴν ἰδίαν καλιὰν καὶ τοὺς νεοσσούς, χρήσιμος ἀπεδείχθη τοῖς ἀνθρώποις ἡ περιστέρα καὶ ὡς γραμματοφόρος. Κατὰ πάσαν δὲ πιθανότητα ἐν χρόνοις πρῶτοιματάτοις μετεδόθη ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Αἰγύπτου εἰς Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν τὸ ἔθνος, καθ' ὃ ἀπεστέλλοντο τὰ πτηνὰ ταῦτα ἢ ὅπως κομίζωσι παντοίας εἰδήσεις, ἢ ὅπως μεσιτεύωσι τὴν ἐπικοινωνίαν ἐρώτων καὶ ἐρωμένων. Κατὰ τὸν Δίλιανόν ἡ νίκη τοῦ Ταυροσθένους διηγῆθη τῷ πατρὶ τούτου ἐν Αἰγίῳ ἐξ Ὀλυμπίας αὐθιμερόν εἰς τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας δηλονότι συμπρέλαθεν ὁ Ταυροσθένης περιστέρων ἀπολιπούσαν τοὺς νεοσσούς αὐτῆς ὕψους ἔτι καὶ ἀπτήνας νικήσας δὲ ἀφῆκεν ἐκ Πίσης, προσάψας αὐτῇ πορφύραν ἢ δὲ περιστέρα, ἐπειγομένη πρὸς τοὺς νεοττοὺς, διήνυσεν τὴν ὁδὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀπνηυθήμερις ἐκ Πίσης εἰς Αἰγίαν. Παρὰ δὲ τῷ Ἀθηναίῳ σῶζεται στίχος τοῦ κωμικοῦ Φερικράτους νύξιν ποιουμένου εἰς τὴν ἀγγελιοφόρον περιστέρων «ἀπόπεμψον ἀγγελοῦντα τὸν περιστέρον». Καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος δὲ ἡ ἐρασμὴ πέλεια, ἐρωτωμένη πόθεν πετᾶται ἀποκρίνεται

Ἄνακρέων μ' ἐπεμψεν
πρὸς παῖδα, πρὸς Βάβυλλον
ἐγὼ δ' Ἄνακρέοντι
διακονῶ τσαυτὰ
καὶ νῦν, ἄρῃς, ἐκείνου
ἐπιστολὰς κομίζω.

Ἐπέσχετο μὲν ὁ Ἀνακρέων, ὅτι εὐθέως θὰ ἐποίει αὐτὴν ἐλευθέραν· ἀλλ' ἐκείνη βουλευέται νὰ μείνῃ δούλη παρ' αὐτῷ, διότι πρὸς τί νὰ ποτᾶται κατ' ὄρη καὶ κατ' ἀγρούς καὶ νὰ καθίζῃ ἐπὶ δένδρων χάριν τροφῆς; Τανῦν τρώγει μὲν ἄρπασα ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ Ἀνακρέοντος· δίδει δὲ αὐτῇ νὰ πῆρ ὅν ἐκεῖνος προπίνει οἶνον· πιούσα δὲ, χορεύει καὶ διὰ τῶν πτερῶν συγκαλύπτει τὸν γέροντα δεσπότην· κοιμωμένη δὲ καθέδει ἐπ' αὐτῷ τῷ βαρβίτῳ. Γραμματοφόρους περιστέρους παρελάμβανον οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τοῖς θεάτροις, ὑπόθεν ἀπέστελλον αὐτὰς οἰκαδε χάριν ρητρῶν ἢ περιδόσεων, τῶν

κοινῶς λεγομένων στοιχημάτων, ἢ ὅπως διαβιβάζωσι γραμματιδία ἐρωτικά. Κατὰ τὸν Πλίνιον, πολιορκουμένης τῆς Μυτινῆς τῷ 43 π. Χ., ἀπεδείχθησαν αἱ περισσότεραὶ διάγγελοι ἐν πράγμασι μεγάλοις internuntiae in magnis rebus ὁ Δέκιμος Βρούτος ἔστειλε εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ὑπᾶτων περισσότερας προσάφας γραμματιδία τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Ὁ ὑπάτος Ἴρτιος διὰ τριχῶν ἰσχυροτέρων προσῆψεν ἐπιστολάς εἰς τὸν τράχηλον περιστερῶν, ἃς περιέκλεισεν ἐν τύπῳ ζοφερῷ καὶ ἐλιμαγχρόνησεν ἐπὶ τινα χρόνον, εἶτα δὲ τὰς ἀπέλυσεν ἐγγύτατα τῇ Μυτινῇ. Τὰ πτηνὰ ἐκάθιζον ἐν ταῖς στέγαις τῶν οἰκιῶν καὶ συνελαμβάνοντο ὑπὸ τοῦ Βρούτου, ὅστις διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἐμάνθανεν ἅπαντα τὰ συμβαίνοντα.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες συνήθως διάγουσι τὴν νεανικὴν αὐτῶν ἡλικίαν ἐν τῇ μονώσει τῶν χωρίων ἢ τῇ ἡρεμίᾳ μικρῶν πόλεων. Πολὺ ὀλίγοι διήλθον τὰ παιδικὰ αὐτῶν ἔτη ἐν μεγάλας πόλεσιν. Συμβαίνει φαίνεται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὅ,τι καὶ παρὰ τοῖς φυτοῖς ἐν τῷ δάσει τὰ πολλὰ δένδρα δρώντα ἀμοιβαίως πρὸς ἄλληλα αὐξάνονται πάντα ὁμοιομόρφως καὶ πως ἰσοῦψως, ἐνῶ τὸ μονήρες δένδρον τὸ εὐρίσκον χωρὸν πρὸς ἕκτασιν τῶν κλάδων του ἀναπτύσσει ἐντελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως τὴν ἔμφυτον αὐτοῦ καλλολογίαν.

Οὐδεμία διδασκαλία, ὅσον ὑψηλὴ καὶ ἂν εἴνε, μεταβάλλει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον ὁ βίος, ἡ θεωρία τοῦ κόσμου, ἡ πείρα τῶν πραγμάτων καθ' ἑαυτὰ καὶ ἐν σχέσει μετ' ἄλλων, μόνον ταῦτα διδάσκουσι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν γερμανικῷ τινι βιβλίῳ προσφάτως ἀναφανέντι περὶ τῆς «Ἱστορίας τοῦ χοροῦ ἐν Γερμανίᾳ» ἀναφέρεται ὅτι οἱ παλαιοὶ Γερμανοὶ ἦσαν χορευτικώτατος λαός. «Ἡμιστὰ δ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁμοιάζουσι πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν. Τανῦν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν τὸ μᾶλλον κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς ὀρχήσεως εἶνε ἡ Ἰσπανία. Δύναται τις ἐπὶ δύο μῆνας νὰ ταξειδεύῃ ἐν Γερμανίᾳ δίχως νὰ σταματήσῃ τὸ βλέμμα ἐπὶ χορευτοῦ· ἀλλ' ὅκτω ἡμέραι διαμονῆς ἐν Ἰσπανίᾳ ἀρκουσὶν ὅπως ἀπολαύσῃ τις πληθῆος χορευτῶν (Fandangos). Ἡ ὀρχηστικὴ μανία καταλαμβάνει τοὺς Ἰσπανοὺς πανταχοῦ, ἐν τῇ ὁδῷ καὶ τῇ δημοσίᾳ πλατείᾳ καὶ ὑπὸ τὸ προπύλαιον τῆς οἰκίας. Εἰς πλανόδιος μουσικὸς διαβαίνει,

μόλις θίγει τὰς χορδὰς τῆς κιθάρας του, καὶ πάραυτα αἱ ὑπερέτραι, ἀπορρίπτουσαι τὸ σάρωθρον, αἱ ἐργάτιδες, ἀποθέτουσαι τὴν ὑδρίαν μεθ' ἧς μετέβαινον εἰς τὴν βρύσιν, οἱ ἡμιονηγοὶ, ἐγκαταλείποντες τὰ ζῶα των, ὁ πανδοχεύς, λησμονῶν τοὺς ξένους του, πάντες ἀνατινάσσονται εἰς χορὸν, με ταταμένους σταυροειδῶς τοὺς βραχίονας, με ὀφθαλμοὺς ἀπαστράπτοντας· οἱ πόδες κροτοῦσιν ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ σῶμα ἐν ρυθμῷ αἰωρεῖται, καὶ σὺν αὐτῷ ἅπανα ἡ ψυχὴ ἐπαρίνεται εἰς τοῦ χοροῦ τὸ γοῆτευμα. Ἐν Τολέδῳ, ὅταντι κιθαριστῆς σταθμῆται πρὸ τινος ξενοδοχείου, βλέπει μετ' ὁ πολὺ ὅτι πᾶσα ἡ περὶ αὐτὸν φύσις ὑπορχεῖται· τοσαύτη εἶνε ἡ περὶ αὐτὸν συμπύκνωσις καὶ βοή τῶν χορευτῶν ἐξορμώντων ἐκ τῶν αὐλῶν, ἐκ τῶν μαγειρείων καὶ τῶν ὁδῶν.

Ἡμέραν τινὰ ἐν Ἀγίῳ Σεβαστιανῷ σύνταγμα τι ἐπέστρεφεν ἐκ στρατιωτικοῦ περιπάτου ὑπὸ τοὺς ἡχοὺς τῆς ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ μουσικῆς. Τὰ ἐν τῇ ὁδῷ παιδία, ἀπησχολημένα εἰς τὴν κατασκευὴν πλακούντων ἐξ ἄμμου, ἐξέτειναν τοὺς μικροὺς των βραχίονας προσπαθοῦντα νὰ ρυθμίσωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τὸ βῆμα, παρ' αὐτὰ αἱ τροφαὶ ὡς ἠλεκτριθεῖσαι ἤρξαντο πλαταγοῦσαι τοὺς δακτύλους· οἱ διαβάται ἀπεμμήθησαν τὰς τροφάς, οἱ στρατιῶται ἀδυνατοῦντες νὰ ἀντίσχωσιν εἰς τὸν πειρασμὸν ἔλυσαν τὰς τάξεις καὶ... πάντες παρεδόθησαν εἰς φρενητιώδη χορὸν. Ἴδου τί ἐστὶ λαὸς χορευτικός.

Συγγραφεὺς τις ὁμιλῶν περὶ Αὐστρίας, λέγει ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς τῶν Αὐστριακῶν ἡγεμόνων καὶ ἀναφέρει τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον τοῦ βίου τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου τοῦ Α'. «Ὅτε ἐπεκράτει ἡ χολέρα εἰς Βιέννην, ἀναρίθμητα θύματα καθ' ἐλάχιστην θερίζουσα, ὁ αὐτοκράτωρ διήρξατο ποτὲ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων μετὰ τινος ὑπασπιστοῦ· ἀένης ἀπήνησαν λείψανον ταχέως διαβαῖνον καὶ παρ' οὐδενὸς παρακολουθούμενον. Ἡ ἑλληειψὶς αὐτῇ διήγειρε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἐρωτήσας ἔμαθεν ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ φοδούμενοι τὴν ἐπιδημίαν δὲν ἐτόλμησαν νὰ συνοδεύσωσι τὴν κηδεῖαν. «Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Φραγκίσκος, θέλωμεν ἀναπληρῶσαι ἡμεῖς τοὺς συγγενεῖς, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων μου δὲν πρέπει νὰ καταδῆ εἰς τὸν τάρον ἄνευ τοῦ τελευταίου τούτου δείγματος ἐνδιαφέροντος», ἠκολούθησε δὲ τὴν ἐκφορὰν μέχρι τέλους καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν ἁπασῶν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Εἰς τὰς δέκα ἐπαρχίας τῆς Βεγγάλης ἀπέθανον κατὰ τὸ ἔτος 1885-86 ἐκ δηγημάτων ζῶων 11,823 πρόσωπα. Τούτων τὰ 9110 προήλθον ἐκ δηγημάτων τῶν ἰσθλῶν ὄφρων, 548 ἄτομα ἐθανατώθησαν ὑπὸ θῶων, 221 ὑπὸ κροκοδείλων καὶ ἀλλιγατῶρων, 22 ὑπὸ ἐλεφάντων, 12 ὑπὸ βουβάλων, 2 ὑπὸ εἴδους τινὸς μυῶν, ὧν ὁ δηγμὸς προκαλεῖ τέτανον. Αἱ ἀμοιβαὶ πρὸς θανάτωσιν ἀγρίων ζῶων καὶ ὄφρων ἀνήλθον εἰς 29,884 ρουπιῶν.